СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.25 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE

РІК CV ПАРСИППАНІ, Н. Дж., П'ЯТНИЦЯ, 9-го ЖОВТНЯ 1998 ЧИСЛО 15 VOL. CV PARSIPPANY, N.J., OCTOBER 9, 1998 No. 15

Захід і далі вагається

Тиждень тому засоби масової інформації сколихнули сумлінням цілого світу, повідомляючи про звірячі вбивства етнічних албанців у сербській провінції Косово сербськими поліційними відділами окремого призначення. 25 вересня масово пролилася кров невинних дітей, жінок і старших немічних чоловіків у місцевостях Горнє Обрінє, Голубовачі та Глоговачі.

Понад три місяці від обстрілів важкої артилерії сербських військових частин і міномeтної зброї поліційних відділів окремого призначення горять села і міста Косово, десятки тисяч мирного цивільного населення змушені ховатися в гірських і лісових нетрях — і все це начебто в ім'я придушення повстання етнічних албанців, зорганізованих у Визвольній армії Косово. У знищенні понад 400 сіл у Косово, де 90 відсотків населення — етнічні албанці, брало участь 26,000 югославського війська та загонів поліції окремого призначення.

Трагедія Косово не виникла раптом. Її попередили безуспішні намагання Заходу об'єднати Боснію та припинити політичні міжусобиці двох суперників в Албанії. Однак Захід та його керівники в більшості не присвячували належної уваги етнічному питанню, що й призвело до існуючої кризи. Самі погрози минулого червня Північноатлантійського оборонного союзу /НАТО/ югославському президентові Слободанові Мілошевічеві про застосування можливих налетів і бомбардування, минулого червня, не мали на нього будь-якого впливу. Навпаки, С. Мілошевіч використав нерішучість Заходу, — а саме відмову Франції погодитись на застосування сили проти Югославії, залякування Росії про вжиття свого права на вето та внутрішні неузгодження в цій справі між секретарем Державного департаменту Меделин Олбрайт і секретарем Департаменту оборони Вілліямом Когеном — і акцію ліквідування повстанців перетво-

С. Мілошевіч

(Продовження на стор. 6)

НТШ — наша наукова твердиня

Таке враження залишилося в усіх, хто був присутній на відзначенні 125-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка, що відбулося 3 і 4 жовтня в Ню Йорку. Після виголошення 22 доповідей, відзначення завершилося святковим бенкетом. Розповідь нашого спеціального кореспондента Ольги Кузьмович про цю подію та виклад доповідей читайте в наступних числах „Свободи".

Л. Кучма привітав НТШ з 125-річним ювілеєм

КИЇВ (УНІАН). — Президент України Леонід Кучма привітав Наукове Товариство ім. Шевченка (НТШ) у Ню Йорку із 125-річчям з дня утворення.

Згідно з повідомленням амбасади України в ЗСА, у зверненні до учасників ювілейної наукової конференції НТШ Президент наголосив, що головною метою товариства є духовне відродження нації та її наукових і культурних надбань. Л.Кучма підкреслив, що товариство започаткувало свою діяльність минулого століття, коли „українське слово жорстоко витіснялося із державних і громадських інституцій".

Амбасадор України в ЗСА Юрій Щербак, вітаючи товариство з ювілеєм, сказав, що українська громада у ЗСА і Канаді „врятувала політико-історичні цінності українського народу значною мірою завдяки Науковому Товариству ім. Шевченка". За значні громадсько-політичні та наукові заслуги Світова рада НТШ прийняла Ю.Щербака дійсним членом товариства.

Рік до президентських виборів в Україні:

ПОРТРЕТИ ПРЕТЕНДЕНТІВ

За рік до виборів Президента України, які згідно з Конституцією мають відбутися в останню неділю жовтня 1999 року, визначилися більшість претендентів на найвищу посаду у державі. Умовно їх можна поділити на три великі групи: основні, амбіційні претенденти та претенденти-статисти. Офіційна реєстрація кандидатів на посаду голови держави має розпочатися лише наступного літа. Однак вже сьогодні увиразнюються певні постаті і тенденції у офіційно неоголошеному претендентському маратоні.

Основні претенденти

Основними претендентами на президентське крісло, які на сьогоднішній день зголосилися взяти участь у виборах, є нинішній голова держави Леонід Кучма, екс-прем'єр-міністер, лідер парламентської фракції об'єднаних соціял-демократів Євген Марчук і екс-спікер парламенту, лідер Соціялістичної партії Олександер Мороз. Першим про свій намір кандидувати у президентських виборах ще два роки тому у неофіційній формі заявив Л. Кучма. Є. Марчук оголосив про це восени 1997 року,

(Продовження на стор. 6)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Споживання газу зменшено до мінімуму

КИЇВ. — У зв'язку з 30-відсотковим скороченням постачання ґазу з Росії споживання цієї сировини в райцентрах і сільських районах України знизилося до критичного рівня, повідомила 6 жовтня УНІАР. Україна вже споживає газ призначений на грудень. Наприклад, в Ірпінському районі на Київщині до більшости бюджетних організацій практично припинено постачання ґазу, до житлових будинків газ надходить із тиском у кілька разів нижчим від необхідного рівня, лікарні не огріваються. На межі закриття опинився склозавод, який дає половину надходжень до місцевого бюджету: тиск ґазу у сім разів менший від норми, хоча завод вчасно сплачує за газ. Голови кількох райцентрів Київщини вже заявили, що очікують непередбачуваних соціяльних вибухів, якщо постачання ґазу не збільшиться. „Укргазпром" повідомив, що борг України перед Росією за газ становить понад 1 блн. дол.

Відновлено роботу реактора на ЗАЕС

КИЇВ (УНІАН). — 2 жовтня по закінченні позапланового ремонту запущено в дію другий енергоблок Запорізької АЕС, повідомила Адміністрація ядерного регулювання Міністерства Екологічної Безпеки України. У ході ремонту з'ясовано, що причиною аварійної зупинки, яка сталася ввечорі 1 жовтня, є вихід з ладу котушки в електричній схемі системі регулювання турбінної установки. Роботу бльоку відновлено. Зміни радіяційної обстановки не зареєстровано. Внаслідок вимкнення реактора без електроенергії тимчасово залишалися жителі Новоселицького, частково Хотинського, Кельменецького і Сокирянського районів Буковини.

Встановлено нові ціни на коштовні метали і каміння

КИЇВ (УНІАР). — З метою поповнення запасу Національного Банку України дорогоцінними металами та коштовним камінням і у зв'язку зі змінами, що відбулися на світовому ринку дорогоцінних металів, з 1 жовтня встановлено нові закупівельні ціни на монетарні метали у зливках та порошку, що відповідають державним та міжнародним стандартам якости. Відтепер золото коштує 29.50 гривні за грам, срібло — 0.42 гривні, платина — 37.10 гривень, паладій — 21.20 гривні, родій — 32.60 гривні. Закупівельні ціни на алмази та діяманти встановлені, виходячи з цін світового ринку і курсу — 3.33 гривні за долар.

Черги за жіночими пальтами

КИЇВ. — У Києві біля фірмової крамниці і на складах одягу фабрики „Україна" протягом останнього місяця стоять черги, повідомила 6 жовтня УНІАР. Серед покупців, які іноді вистоюють по 5 годин, найбільшою популярністю користуються осінньо-зимові жіночі пальта. Директор фабрики Василь Бесчастний вважає, що ажіотаж зумовлений доброю якістю продукції, яка не поступається за своїми властивостями імпортній, та ціною, яка у 2-3 рази нижча від схожих імпортних моделей. У середньому вартість одного пальта фабрики — 300 гривень, середня вартість імпортних пальт — 900 гривень. Значно гірша ситуація з чоловічими пальтами. У минулому році підприємствами України їх було випущено 87,000. На думку, В. Бесчастного, нормальному розвитку галузі заважають високі податки.

Переобрання Л. Кучми залежатиме від соціяльно-економічної ситуації

ЧЕРНІВЦІ (УНІАН). — Шанси Президента України Леоніда Кучми на перемогу у президентських виборах в жовтні 1999 року залежатимуть від соціяльно-економічної ситуації, вважає голова Адміністрації Президента Євген Кушнарьов. Якщо влада утримає ситуацію під контролею і зможе погасити заборгованість у платнях, пенсіях та інших соціяльних виплатах, „буде достатньо арґументів для того, щоб переконувати населення, що попри всі недоліки та помилки, курс Президента Л.Кучми був вірним, й іншого шляху в Україні немає", сказав Є.Кушнарьов на пресконференції у Чернівцях, де він перебував з нагоди 590-річного ювілею міста. За словами Є. Кушнарьова, головним суперником Л.Кучми на виборах буде представник лівих сил. Він, однак, передбачив, що суперник цей не буде сильним через брак єдности в лівому таборі.

Інфляція у вересні 3.8 відс.

КИЇВ (УНІАН). — Індекс споживчих цін або інфляції у вересні становив 3.8 відс, згідно з даними Державного комітету статистики України. Ціни на харчові товари зросли загалом на 4.0 відс. Найбільше подорожчали кава, чай і тютюнові вироби — на 21.4-18.2 відс., крупи і бобові, зокрема рис — на 26.5 відс., а також фрукти — на 12 відс., в тому числі цитрусові — на 35.3 відс. Ціни на нехарчові товари загалом зросли на 6.1 відс. Найбільше подорожчав бензин — на 36.5 відс., збільшилися ціни на синтетичні миючі засоби, телерадіотовари, автомобілі і автотовари — на 24.7-12.2 відс., на електротовари, обчислювальну техніку, товари побутової хемії, меблі і килими — на 9.0-5.9 відс. Ріст цін на платні послуги становив 1.9 відс. Найбільше підвищилася ціна на послуги телефонного зв'язку - на 17.1 відс., а також на міжміські переговори — на 22.6 відс. Індекс інфляції в Росії за вересень становив 38 відс.

В. Черняк скритикував монетарну політику НБУ

КИЇВ (УНІАН). — Внаслідок жорсткої монетарної політики Національного Банку і Уряду України валютні резерви НБУ скоротилися на 2 блн. дол., заявив 5 жовтня заступник голови комітету Верховної Ради України з економічної політики, управління народним господарством, власности та інвестицій Володимир Черняк. Виступаючи на пресконференції, він сказав, що станом на 1 жовтня 1997 року валютний запас НБУ становив 2 блн. 800 млн. дол., а на 1 жовтня 1998 року — 750 млн. дол. В.Черняк вважає, що враховуючи об'єктивну тенденцію національної грошової одиниці до девальвації, ще два роки тому потрібно було провести „поступову, плавну девальвацію гривні" за аналогією девальвації польського злотого.

Крим зміцнює прямі зв'язки з Білоруссю

СИМФЕРОПІЛЬ (УНІАН). — Найближчим часом буде випрацьовано довготермінову програму поставок продуктів харчування з Криму до Білорусі в обмін на зустрічні поставки взуття, трикотажних виробів і промислових товарів. Відповідної домовлености досягнуто під час візити кримської делегації на чолі з головою парляменту Криму Леонідом Грачом і головою уряду Сергієм Куніциним до Мінська. Крім того, прийнято рішення про відкриття представництва автономії у Мінську, а також про випрацювання програми економічної співпраці між містами Криму і Білорусі. Л. Грач сказав 5 жовтня на пресконференції, що Президент України Леонід Кучма підтримав кримсько-білоруські домовлености. Він повідомив, що найближчим часом плянується створити спільний будинок торгівлі „Мінськ-Крим" і спільне виробництво кормозбиральних комбайнів.

Асамблея моди демонструє легку промисловість України

КИЇВ (УНІАН). — Асамблея моди „Осінь-зима-98" відкрилася 5 жовтня в Українському домі в Києві. Начальник управління Міністерства промислової політики України Лілія Кравченко на відкритті асамблеї зазначила, що легка промисловість України „хоч важко, але розвивається і виходить на европейський рівень". На переконання Л.Кравченко, вироби українських швейників конкурентоздатні на ринках Евросоюзу.

Українським фахівцям дозволено працювати над „Морським стартом" у ЗСА

КИЇВ (УНІАН). — Державний департамент ЗСА дав дозвіл українським і російським фахівцям працювати на території ЗСА у рамках міжнародного проєкту „Морський старт", метою якого є комерційні запуски сателітів з плавучого космодрому „Одиссей", повідомила амбасада України в ЗСА. Фахівці працюватимуть як на складально-командному судні, так і на плавучому космодромі , який 4 жовтня прибув із Санкт-Петербурга в американський порт Лонг-Біч, де базуватиметься центр управління запусками. В ЗСА плянується провести комплексні випробування „Морського старту" з участю двох суден. В Національній Космічній Агенції України підтвердили, що, незважаючи на аварію української ракети „Зеніт-2" в рамках програми „Ґлобал стар", ракетоносії цієї кляси будуть задіяні в зазначеному міжнародному проєкті.

Б. Патона нагороджено „Золотою медалею" ВОІВ

КИЇВ (УНІАН). — Президента Національної Академії Наук України Бориса Патона нагороджено „Золотою медалею" Всесвітньої організації інтелектуальної власности (ВОІВ) за внесок у захист цієї власности. Нагороду академіку вручив 5 жовтня помічник генерального директора ВОІВ Міхай Фичор під час церемонії відкриття міжнародного семінару „Об'єкти інтелектуальної власности: питання ліцензіювання".

ТІЛЬКИ ФАКТИ

Середня вартість набору з 22 найважливіших харчових продуктів у торговій мережі України на 25 вересня становила 64.66 гривень на місяць для однієї людини. Порівняно з даними на 15 вересня, вартість продовольчого кошика збільшилася на 0.8 відсотка.

▼

Після півторарічної перерви у Харкові відновлено трансляцію програми новин російської радіостанції „Маяк". Керівництво місцевої радіокомпанії „Онікс", яке підписало з „Маяком" угоду на 5 років, плянує запропонувати харків'янам й інші програми російської радіостанції.

▼

Станом на 1 жовтня заборгованість із заробітньої платні перед гірниками України становить 3 блн. 310 млн. гривень. У стадії закриття перебуває 40 шахт України.

▼

Лише за тепло, електроенергію і воду Чорноморська фльота Росії заборгувала понад 10 млн. 600,000 гривень. У зв'язку знедотриманням графіка погашення заборгованости у Севастополі відновлено відімкнення об'єктів ЧФ від енерго- і водопостачання.

▼

За повідомленням прес-служби МВС, 1 жовтня в Україні скоєно 60 тяжких злочинів, з яких 47 вже розкрито. Міліція в 26 затриманих правопорушників вилучила три гви-нтівки, чотири пістолети, дві мисливські рушниці, ґранату, електродетонатор, понад 200 набоїв та 43.1 кілограма наркотиків.

▼

1 жовтня на Буловинській шахті на Донеччині в результаті викиду ґазу метану загинуло четверо шахтарів.

▼

Президент України Леонід Кучма своїм указом звільнив Віктора Лешика з посади президента Національної Телекомпанії України у зв'язку з переходом на іншу працю. Іншим указом на цю працю призначено Миколу Княжицького.

▼

Новим амбасадором України в Румунії призначено 36-річного Ігоря Харченка, який був перед тим начальником управління політичної аналізи та плянування Міністерства Закордонних Справ України.

▼

Український Транспортовий Союз обрав своїм президентом депутата Євгена Марчука. Це дасть можливість ширше представляти інтереси підприємств транспорту в органах державної влади, сказав президент Всеукраїнської Асоціяції Автомобільних Перевізників Віталій Рева.

▼

Верховна Рада ратифікувала угоду між Урядом України та Урядом Норвеґії про торговельні зв'язки та економічне співробітництво. Угоду про вільну торгівлю ратифіковано також між урядами України та Казахстану.

▼

Президент України Леонід Кучма встановив День підприємця, який відзначатиметься щорічно у першу неділю вересня. Цим самим підкреслюється роль підприємництва у здійсненні економічних реформ в Україні та вирішенні соціяльних проблем, визначається його вплив на формування, становлення та розвиток національної економіки.

(За інформаціями УНІАН і УНІАР)

ТЕМА ТИЖНЯ

Об'єднані соціял-демократи розкололися

КИЇВ. — З'їзд Соціял-Демократичної Партії України (об'єднаної), який відбувся 3 жовтня в столиці, остаточно закріпив розкол, що назрівав вже деякий час, повідомила УНІАН.

Делегати виключили з організації свого колишнього голову Василя Онопенка, який заявив про створення альтернативної Української Соціял-Демократичної Партії...

...лінія партії проти свого лідера. СДПУ(о), як відомо, здобула на виборах за партійними списками 4 відс. голосів, що дало їй змогу сформувати фракцію у Верховній Раді. Новообраний перший заступник голови СДПУ(о) Олександер Зінченко під час дискусії на з'їзді...

...ко... г... о... під... при... ємця Віктора Медведчука. Назвавши вихід частини керівництва зі складу СДПУ(о) і утворення УСДП не розколом, а „очисткою партії", В. Онопенко в інтерв'ю журналістам звинуватив у розкольницьких діях представників великого бізнесу в керівництві СДПУ(о), які, користуючись „методами шантажу, а найбільше, — підкупом", настроїли прав...

М. Джемілє-

ЖЕНЕВА. — Лідера кримсько-татарського руху, народного депутата України Мустафу Джемілєва нагороджено

Мустафа Джемілєв

медалею Нансена 1998 року за його зусилля щодо повернення кримсько-татарського народу на батьківщину, повідомили УНІАН і Ройтер.

Нагороду 55-річному М. Джемілєву вручив 5 вересня на церемонії в Палаці націй в Женеві Верховний комісар ООН у справах біженців Садако Огата.

М.Джемілєв був серед депортованих до Центральної Азії кримських татар. У 1961 році, у 19-річно...

АМЕРИКА І СВІТ

Уцілілий свідок масових вбивств у Сербії буде свідчити

ПРІСТІНА, Сербія. — Слідчі Міжнародного трибуналу воєнних злочинів в Газі намагалися минулого тижня...

...го свідка сербської різні в Косово, щоб він міг свідчити про ті події. Західні дипломати, котрі розмовляли зі згаданим свідком, кажуть, що йому приблизно 35 років. Він був одним із 14 етнічних албанських чоловіків, яким серби наказали лягти лицем до землі, після чого їх холоднокровно вбивали. ...розказав, що його поранено у руку і ногу, а ...він ...му, що прикинувся мертвим. ...тичності цього чоловіка чо... ...зі зрозумілих причин не ...влено. 13 чоловіків було ...у селі Голобовач, а в Горн... Обріне — 18 членів однієї ро... ...жінок, дітей і старців. ...рбські власті заперечують ...сть своїх вояків у тих ма...

Федеральна рада валютних резерв зменшила відсотки

ВАШІНГТОН. — У вівторок, 29 вересня, Федеральна рада валютних резерв зменшила рату на ...ерть відсотка з метою не допустити в ЗСА ...подібних фінансових ...лотів, як ті, що переслідують багато ...світу. Центральний банк зменшив головну рату короткотермінових ...зичок з 5.5 відсотка до 5.25 відсотка. Хоч це не має значного ...ву на клопоти в Японії, Південно-східної Азії, Росії чи Південної Америки, то все ж ...до якоїсь ...міри збереже ...ність американської економіки...

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

9 жовтня 1998 року

Дорогий читачу!

Колись Ви передплачували „Свободу". Що сталося? Чому ми більше не бачимо Вас серед тисяч інших читачів найстаршої і найбільш почитної української газети?

Чейже Ви не втратили інтересу до України, до того, як живе її народ, що діється в нашій громаді та у світі? Якщо так, то поверніться до "Свободи". Нам Вас невистачає.

За час Вашої відсутности "Свобода" змінилася й осучаснилася. Вона стала щотижневою газетою на 24 сторінки, а це значить, що в одному випуску Ви можете знайти багато різних тем — все, що Вас цікавить: найсвіжіші новини з України і світу та коментарі до них видних політичних діячів; дискусії про ситуацію в Україні та за її межами, в яких можете взяти участь і Ви; вістки про життя нашої діяспорної спільноти; становище церкви і віра; культура і мистецтво; розповіді про загадкові явища в природі і в житті людини; поради про здоров'я, домоведення, садівництво та інше; фінансові консультації і забезпеченеві поради фахівців Українського Народнього Союзу; спорт в Америці і в Україні; сторінка для нових іміґрантів, де можна знайти матеріяли не тільки про те, як будувати життя в нових умовах, а й як порозумітися з іміґрантами старшого покоління...

Та що там казати! — "Свобода" — це Ваша газета. Будьте друзями і творцями газети. Пишіть, запитуйте, дискутуйте — тільки поверніться до нас. Передплачувати "Свободу" завжди було престижно. Бо немає іншої газети, як "Свобода". 105 років вона несе слово, думку й ідею єднання українців за межами Батьківщини. Якщо до Вас приходять інші українські видання і ви не знаєте, що вибрати — ВИБЕРІТЬ "СВОБОДУ"!

Дорогий читачу, внизу Ви бачите купон із знижкою на передплату — виповніть його і зробіть тим самим собі або своїм близьким дарунок на свята. Багатотисячна родина шанувальників "Свободи", редакційний колектив і я особисто чекаємо на Вас.

З пошаною

Раїса Галешко
головний редактор

НАШ РАННІЙ РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК

Якщо передплатите газету на два роки, то дістанете різдвяну знижку на 5 дол.

Для членів УНС: спеціяльна передплатна ціна на 2 роки — 59 дол. (разом з 5-доляровим купоном)

Для нечленів: спеціяльна передплатна ціна на 2 роки — 75 дол. (разом з 5-доляровим купоном)

Ім'я____________________

Адреса____________________

Місто____________________

Стейт__________Зіп__________

Число Відділу УНС________________

$5

Умови: Дана пропозиція дійсна лише разом з цим купоном і на дворічні передплати, отримані до 15 грудня 1998 року. Чеки просимо виписувати на Svoboda і висилати на адресу: Svoboda, Subscription Department, 2200 Route 10, P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $50.00, на півроку-$30.00. Для членів УНСоюзу $40.00 річно, на півроку-$25.00. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

На добрий початок

Коли тепер раз-у-раз приходять невідрадні вістки з України, зокрема якщо йдеться про економічний її стан, і коли сьома річниця незалежности не була аж так величава та радісна, як попередні, до чого багато причинився своїми проросійськими симпатіями голова Верховної Ради України Олександер Ткаченко — нам усім потрібен застрик з оптимізму, а найбільше то діяспорним українцям, що в останніх часах його стали втрачати.

Таким наявним застриком є початок осіннього сезону у більших скупченнях українців ЗСА та різні зібрання чи імпрези, які вказують на те, що дозріла нова, молодша віком або поглядами хвиля науковців та професіоналів, які не лише говорять, що „треба щось робити", але конкретно працюють, а передусім дають позитивні та ділові пропозиції на дальшу працю та поміч братам в Україні.

Доказом такої позитивної настанови і припливу нової хвилі для підкріплення втомленої працею та віком генерації українців, що вже довгими роками живуть поза межами батьківщини — зібрання, які відбуваються, або будуть невдовзі відбуватися. Хоча багато із них має назву „ювілеїв" і такими вони, до речі, таки є — зміст цих зібрань не обмежується тільки до палких патріотичних слів із виправданням, що „не ми винні, а воріженьки" або відспівання довжелезних „многоліть", — а приводить таки до конкретних ідей.

Найкращим доказом такої зміни настанов було останнє відзначення 125-річчя найстаршої української інтелектуальної інституції Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку. Хоча два дні святкувань були сповнені численними доповідями, це ніяк не втомило зацікавлених слухачів, які переповнювали залю НТШ та не опускали її довгими годинами на звичайні в таких випадках балачки в „кулуарах". При тому доповідачами були в більшості молодші віком наукові сили із різних ділянок, які не лише добре знали свою тему, але вміли подати інформації українською мовою, вживаючи при тому у найбільше складних назвах саме українські слова, немов підкреслюючи тим самим невдоволення американізацією мови, яка тепер панує в Україні.

Деякі доповіді, хоч і виголошені англійською мовою з приводу етнічного походження доповідачів, засвідчували таке знання української тематики і з таким зрозумінням складних проблем українського релігійного і культурного життя, що могли задовольнити найбільш вибагливого слухача.

22 доповіді за неповні два дні — це маратон для організаторів і слухачів, який закінчився побідно, навіть коли вложити в них і традиційні святкування. Не наше, однак, завдання оцінювати цілість того ювілею, але на його примірі ми можемо бачити, як набрати так потрібного нам тепер оптимізму і надії. Хочеться сподіватися, що інші конференції та пляновані ювілейні святкування професійних чи громадських організацій, які грядуть в найближчому часі, будуть продовжувати цю позитивну і ділову настанову до нашого життя і до його майбутнього.

Тут зокрема важлива є наша дальша настанова до розвою подій в Україні і до помочі їй, яку ми повинні та мусимо продовжувати, може з меншим сантиментом, зате більшою аналізою подій та тверезістю. Конкретна допомога, професійна виміна, знання і порада мають таку саму, а часом навіть більшу вартість, як фінансова поміч, яка часто нагадує милостиню і яку, на жаль, щораз більше тепер в нашій Батьківщині використовують.

Проблеми мови, видань, архівів, які так влучно були охоплені та схарактеризовані в доповідях на святкуваннях 125-річчя НТШ, повинні бути якнайскоріше не тільки опубліковані та доступні для ширшого загалу, але й стати кредом для нашої діяспорної громади у спілкуванні з братами в Україні. Стає легше на душі, як чуємо і бачимо, що щораз більший гурт українців поза межами України ставить проблему інтелекту, доброї інформованости та україномовности перед пустими кличами, гопаком і корупцією. А це вже добра ознака, що діяспора стоїть на правильній дорозі у взаєминах з Україною.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про Труша, внука і моє ESP

Іван Труш — це індивідуальність такого порядку, що, здається, про нього знають широко в українській спільноті а передусім ті, що зачисляють себе до знавців культури і мистецтва. Тому для мене не було нічим дивним, коли мій внук рішив писати працю на тему мистецтва і розуміється шукав матеріялів та джерел у великій бібліотеці, що призібралася у нас — любителів книжок, за ці довгі роки проживання в Америці.

Матеріяли дати йому не було важко, але при тому, як звичайно буває у осіб старшого віку, насунулися численні спомини, якими аж хотілося поділитися із молодим студентом. І так на телефонних дротах, що заступають нам так часто товариське спілкування, відбувся довгий монолог, а радше спомин про моїх сусідів із дуже далеких молодих літ у Львові. Ними була дві широко відомі й особливо шановані родини Трушів і Мудраків, що жили так, як і я з батьками — на далекій на умовини Львова вулиці, віддаленій від середмістя, довгою їздою трамваю, або ще довшою ходою пішки. Несподівано станули перед очами, немов живі, постатті Івана Труша у широкому чорному капелюсі, його дружини Аріядни з роду Драгоманових, яка майже ніколи не усміхалася, та їхніх тоді ще молодих дітей.

Пригадалися численні портрети відомих громадян Львова, із дідом Федаком в першому ряді, пригадалися картини І. Труша, які заповняли гостинний дім діда, а з часом і нашу хату. Ті картини впали майже в цілості „жертвою" загарбника М. Островерхова, що поселився під час совєтської окупації в нашому домі. Але два таки вдалося після різних пригод врятувати, а це вичислені в Енциклопедії українознавства „Самітня сосна" і „Гуцулка з дитиною", які досі кожного дня милують око та пригадують їхнього автора.

Розповідаючи молодому, а так близькому мені студентові мистецтва, про львівського сусіда Івана Труша та його родину, мені живо пригадався його син Роман і близьке відношення, яке мав він до нашої родини, а радше до мого батька. Мій батько був не так любителем мистецтва, як спорту, але не практикував ні одного з них поважно, хіба що за виїмком лещат. У синові І. Труша, Романові, він знайшов дружню душу з тією різницею, що Роман був знаменитим гокеїстом і брав участь у всіх змаганнях спортового клюбу „Україна". У Трушів, як у кожній тодішній художній родині, не переливалися достатки, і Ромкові було важко навіть купити потрібний виряд. І ось тут батько, без вагання, прийняв його до свого інженерського бюра Сіменса, що провадив у Львові, і великодушно примикав очі на те, що Ромко працював у Сіменса лише „на папері", а фактично проводив цілі робочі дні на льоду або на футбольному грищі.

Цей спомин, немов то було вчора, линув по телефонних дротах до Філядельфії, до мого внука-студента, і я, розповідаючи, немов бачила Ромка, як вихром летить на лижвах із гокейовою палицею в руках і чула дещо захриплий голос батька: „Ромку, тримайся!".

Чому саме тепер ця картина постала, немов на відеострічці, зрозуміла я день пізніше в редакції „Свободи", коли взяла в руки львівську газету „За вільну Україну" і там на останній сторінці побачила сумну новину: „Пішов з життя Роман Труш — син видатного українського митця Івана Труша. 24 серпня йому б виповнилося 84 роки. Роман Труш належав до знаних громадян нашого міста. Його доля тісно пов'язана із суспільним, мистецьким та спортивним життям Львова. У біографії Романа Труша славною сторінкою залишиться його спортивна кар'єра".

Я довгу хвилю стояла з цією вісткою в руках і не могла повірити у цей дивний збіг обставин, що саме тепер напередодні одержання вістки, що Ромка вже немає, я вперше після стількох років викликала його із пам'яти серед численних споминів львівського життя і передала наступному поколінню.

Значить таки існує це дивне передчуття, "ESP" або "Extrasensory Perception", про яке так часто читаємо чи говоримо з легковажним усміхом.

Може у тому нам незнаному другому світі душа Ромка також бачить тепер це минуле і чує далекий відгомін батькового заклику: „Ромку, тримайся!"?

О-КА

ПРОЩАЛЬНА ВЕЧІРКА ДЛЯ ДОСТОЙНОГО Г. УДОВЕНКА

Близький від'їзд додому довголітнього представника України в ООН, а останньо голови 52-ої сесії Генеральної Асамблеї ООН Геннадія Удовенка українська громада Ню Йорку відчула особливо болюче і тому прощалась з ним кількаразово сердечно та багатолюдно. Недавня прощальна вечірка відбулася 30 вересня в Українському Інституті Америки, де Г. Удовенко теперішній вже депутат Верховної Ради, бував часто та радо. Зібралося чимало представників різних українських організацій Ню Йорку, а передусім членів УІА та його теперішніх і попередніх провідників. Першим прощав Г. Удовенка та його дружину Діну від УІА Володимир Баранецький, що донедавна сповняв важливе завдання президента цієї нашої громадсько-культурної установи. Він згадував численні зустрічі у приватних залях інституту із нашим дипломатом та його дружню настанову до української громади Ню Йорку, яка уважала його своїм прибраним членом. Сьогочасний президент

(Продовження на стор. 12)

МИ БУДЕМО СКУЧАТИ ЗА ВАМИ!

Після прощальних промов в Українському Інституті Америки, коли закінчили з вечерею і перейшли до кави, „винуватець" вечора Геннадій Удовенко сидів розслаблений, розм'яклий, такий неофіційний в колі друзів — українських громадських діячів Америки, що влаштували йому цю прощальну вечірку, певно, вже останню. За день Геннадій Йосипович від'їжджає в Україну — надовго, мабуть, назавжди. Український Ню Йорк осиротіє без цієї людини. Звичайно, в ООН і Посольство

(Продовження на стор. 12)

СИТУАЦІЯ: дві точки зору

УКРАЇНА НА МЕЖІ ФІНАНСОВОЇ КАТАСТРОФИ, заявляє опозиція

Як вважають незалежні експерти, так званих запобіжних заходів Уряду та Національного Банку було вжито із запізненням, і ситуація на фінансовому ринку України — критична. Різке падіння рубля позначилося на українській грошовій одиниці, яка під тиском російської кризи також почала спуск по похилій площині. Схоже, не рятують критичне становище навіть надії на схвалений Міжнародним валютним фондом більш ніж двобільйоновий доляровий кредит, який плянується використовувати переважно для підтримки резерв НБУ (перша частина кредиту МВФ в сумі 257 млн. дол. уже надійшла в Україну, а отримання решти залежить від темпів та ефективности проведення реформ).

Кредит МВФ лише послабить удар, проте не гарантує припинення поглиблення кризи, вважає один з лідерів Народного Руху України Олександер Лавринович. „Країну довели до повного шоку без будь-якої терапії, — заявив він. — Для зростання валового внутрішнього продукту ніхто нічого не робить. А тільки це могло б бути гарантією уникнення кризи". В заяві парляментської фракції „За Рух, за Україну!" зазначається, що коли Уряд вживатиме лише радикальних заходів, забуваючи при цьому про соціяльну політику, то на Україну чекає різке зростання безробіття, зниження зарплат і, відповідно, життєвого рівня. Те, що відбувається сьогодні в Україні, заявляє парляментська фракція, дуже схоже на розвиток подій у Росії. І слідом за фінансовою вже готова вибухнути і політична криза.

Негайної резиґнації голови держави та Уряду в повному складі, а також проведення передчасних президентських виборів вимагає й інша парляментська фракція — „Лівий центр" Соціялістичної-Селянської партій. У її заяві сказано, що підставою для таких вимог є „систематичне порушення головою держави і керівництвом Кабінету Міністрів вимог Конституції, а також „дії, що призвели до зубожіння народу і поглиблення корупції та злочинности". В заяві наголошується, що розвиток останніх подій в Україні „переконливо свідчить, що Україна — на порозі фінансової катастрофи", натомість найвищі урядовці держави „безсоромно дурять народ мітом про стабілізацію". „Не треба шукати причин фінансової кризи в Росії чи деінде. До очевидного обвалу національної валюти веде бездарна політика української виконавчої влади", — зазначає „Лівий центр".

Сказала своє слово й опозиційна „Громада", яка виступила з вимогою оскарження Президента. На думку „Громади", головною підставою для оскарження має стати перевищення Л. Кучмою своїх уповноважень при виданні ряду указів і, передусім, указу про зменшення державного бюджету на 1998 рік.

В Уряді ж, схоже, не схильні панікувати і заявляють, що фінансова допомога МВФ дасть змогу пом'якшити наслідки запровадження нового валютного коридору, встановленого в межах від 2.5 до 3.5 гривні за долар. Тут сподіваються, що розширення меж валютного коридору і, як наслідок, де-факто девальвація гривні допоможуть НБУ зберегти свої валютні резерви і втримати конкурентоспроможність української продукції на російському ринку. Крім того, керівництво Кабінету Міністрів вважає, що такий крок сприятиме зменшенню залежности української економіки від доляра.

Тимчасом аналітики, розмірковуючи над питанням, буде чи не буде звільнено нинішній склад Кабінету Міністрів, говорять про те, що від самого Уряду вже навряд чи щось залежить. Його доля — повністю в руках НБУ і в його спроможності втримати країну від падіння в бездонну гіперінфляції.

Володимир Кашиміров, УНІАН

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ СИЛЬНІША, ніж ми думали

Багато людей були переконані, що Україна сильно потерпить з огляду на глибоку економічну кризу в Росії та в інших частинах світу. Покищо так не сталось і, мабуть, не станеться.

Так, з огляду на величезний розмір кризи, небезпека була великою. Кризу ту найкраще ілюструє гостре падіння курсу рубля. Приміром, в лютому ц. р. один доляр коштував 6 рублів, а тепер втричі більше. Припустім, що якийсь німецький банк купив в лютому 600,000 рублів за 100,000 долярів і депонував їх в російському банку. Коли б він тепер витягнув ті гроші, тоді за тих 600,000 рублів він дістав би тільки дещо понад 35,000 дол. І це не є чисто теоретичний приклад. В дійсності багато німецьких (та й інших) інвесторів втратили величезну кількість грошей.

Хтось би подумав, що українські банки і підприємці, а тим самим і українська економіка, повинні б потерпіти найбільше. Адже торгівля з Росією становить біля 40 відсотків. Та помимо того воно так зле не є. До великої міри треба завдячувати голові Національного Банку України В. Ющенкові та міжнародним фінансовим інституціям.

Коли почалась загроза для гривні з огляду на російську кризу, українські банкіри і підприємці почали думати про те, щоб поміняти гривневі активи на закордонну валюту. Така масова втеча від гривні спричинила б гостру фінансову і економічну кризу. На таку можливість уряд і НБУ зареагували 19 серпня успокоюючою заявою, в якій наголошується, що Україна буде далі виконувати зобов'язання перед зовнішніми і внутрішніми кредиторами та що Україна здатна забезпечити стабільність гривні. Та, здається, важнішим потягненням було попередження Ющенка, що коли банки спробують масово позбуватися гривні, тоді вони втратять ліцензії на торгівлю закордонною валютою. Погроза та була успішна тому, що на торгівлі валютою банки заробляють великі гроші.

До того треба додати, що (зважаючи на економічні обставини) грошеві резерви українських банків в загальному були достатні для того, щоб виконати свої зобов'язання у випадку, коли б депоненти почали масово витягати з банку свої гроші.

Ще одна цікава річ. В Україні бартер (цебто безготівкова торгівля) дуже поширений. Приміром, в першій половині ц. р. пропорція бартеру в різних галузях економіки була дуже велика: в промисловості біля 42 відс., в реалізації будівельних матеріялів 64 відс., у виробництві дерева та паперу 52 відс. і т. д. З економічної, а зокрема бюджетної точки зору бартер — це дуже погана річ. Але в тому випадку бартер зіграв нам на руку, бо велика кількість торговельних оборотів між Україною і Росією була безготівковою і тому наслідки російської фінансової кризи в Україні були і є багато менші.

Дуже важним фактором в тих усіх тарапатах є стабільність споживчих цін. За перше півріччя ц. р. ціни зросли на 3 відсотки в порівнянні з 5.3 відс. за аналогічний період минулого року.

І врешті позначилась величезна і критично важна допомога від Міжнародного валютного фонду та Світового банку. На початку вересня ц. р. МВФ вирішив дати Україні позичку у висоті 2.2 більйона долярів. Позичка Світового банку становить 600 мільйонів дол., з чого 300 мільйонів дол. призначені на скріплення фінансової системи. З огляду на сильний тиск на гривню, хто знає що б сталося, коли б Україна тих грошей не дістала. Приміром, цього року Україна мала сплатити борг на суму 1.6 більйона дол., а її валютні резерви становили тільки 800 мільйонів дол. Коли б торговці валютою завважили, що Україна не має досить грошей на те, щоб сповнити свої фінансові зобов'язання, тоді вони могли б гривню „угробити", спричиняючи разом з тим економічну кризу, подібну до кризи в Росії.

В основному НБУ і Урядові покищо вдалося втримати вартість гривні. Вони були змушені зробити девальвацію гривні, піднявши валютний коридор від 1.8–2.25 до 2.5–3.5 гривень за доляра, але та девальвація є досить мала (хоча тепер уже на міжнародних ринках за доляра треба заплатити понад 4 гривні).

Коли Україні остаточно вдасться подолати наслідки економічної кризи свого північного сусіда, тоді економіка України з того у величезний спосіб скористає. Життєвою конечністю для України є закордонні інвестиції. Дотепер вони плили до України маленьким струмочком. Коли інвестори завважать, що НБУ і Уряд зуміли собі дати раду з такою великою загрозою, тоді дуже правдоподібно, що струмочок цей може стати річкою, а то й рікою.

М. Мельник

Економічна криза відучує дітей мріяти

Ви можете уявити дитячий світ без мрії, без яскравих фарб і різнокольорових мильних бульбашок...? Хоча уявити таке важко, але факт промовляє сам за себе: діти в Україні стали менше мріяти. Як свідчить опитування 600 шахтарських дітей, проведене нинішнього літа в Міжнародному дитячому центрі „Артек", більш як третина з них (або 40 відс. опитаних) не змогли дати відповідь на запитання: „Який подарунок ти хочеш отримати на день народження?" Як вважає заступник міністра України у справах сім'ї і молоді Микола Головатий, даний факт вселяє тривогу. Однак його досить легко можна пояснити — в умовах безнадійности, в яких живуть їхні батьки, діти просто перестають мріяти. Сьогоднішні діти (принаймні, більшість) з перших років життя спостерігають безпросвітність і сірість побуту своїх батьків — постійні пошуки грошей, очікування зарплати, яку не платять по декілька місяців. Не додає кольорів у дитяче життя і тривога за батьків, коли вони опускаються в шахту, — раптом не повернуться? Можливо, виходячи з цих причин, чверть шахтарських дітей не хотіла б жити так, як живуть їхні батьки.

Цікаво, що 66 відс. дітей з шахтарських сімей затрудняються назвати героя, на якого їм би хотілося бути схожими. Як свідчить опитування, загальний психічний стан дітей з гірницьких реґіонів надто напружений, а рівень тривожности — вдвічі вищий, ніж в середньому у дітей в Україні. Не поліпшує психічного стану дітей і почуття голоду. Дослідження показало, що кожна п'ята дитина в шахтарській сім'ї не доїдає, а до раціону її харчування всього лише раз на тиждень входять риж, молоко... Закономірний наслідок — стан здоров'я підростаючого покоління: 70 відс. опитаних дітей хворіли впродовж року.

Третина дітей, судячи з даних опитування, боїться власної смерти і смерти своїх близьких, хоча, як вважають фахівці, такі страхи зовсім не характерні для дітей 10-17 років.

Чи є тут час і місце для мрії?

В „Артеку" з дітьми працювали не тільки психологи, але і медики. За короткий час їм вдалося трохи поліпшити психічне здоров'я дітей. Так, наприкінці артеківської зміни на 10 відс. порівняно з її початком збільшилося число дітей, які не втратили бажання жити. Це відрадний факт, однак бентежить те, що з „Артеку" вони знову потраплять у звичне бідацьке середовище, і все „повернеться на круги своя"...

Охоплює жах, коли вранці дворічний малюк питає у матусі: „Ма, а у нас залишився грошик на хліб?..". Або, коли маленька людина не в змозі навіть мріяти і нічого не бажає отримати в подарунок на день свого народження.

А тим часом дитинство не може чекати, поки держава вирішить насущні проблеми дорослих. Воно просто проходить... І на зміну вчорашнім діткам приходять зневірені підлітки, а з них виростуть дорослі — без бажання втілити свою дитячу мрію. Тому, що її просто не було.

Олена Савченко, УНІАН

ПОРТРЕТИ ПРЕТЕНДЕНТІВ: Л. Кучма

(Закінчення зі стор. 1)

після того як нинішній Президент офіційно підтвердив бажання взяти участь у виборчих перегонах. Останнім президентські амбіції виявив Олександер Мороз. Щоправда, лідер соціялістів на відміну від двох вищеназваних осіб сам не виступив із заявою. Засоби масової інформації розповсюдили лише рішення політичної ради Соціялістичної партії, яка на своєму засіданні схвалила рішення рекомендувати з'їздові висунути кандидатуру Олександра Мороза у наступних президентських виборах. До речі, насьогодні лише соціялісти звернулися із закликомм до усіх лівих, лівоцентристських та центральних сил в Україні підтримати їхнього лідера.

Окрім вищеназваних трьох кандидатів, до категорії основних претендентів аналітики зараховують також і лідера комуністів Петра Симоненка та лідера селян голову Верховної Ради Олександра Ткаченка. Останні двоє покищо офіційно не підтверджували, але й не заперечували інформації про можливість своєї участи у виборах-99. А відтак — нині варто зупинити свій погляд перш за все на вже зголошених трьох претендентах.

І. Леонід Кучма

Безперечно, один із найкращих шансів здобути перемогу на наступних парляментських виборах має сьогодні 60-річний нинішній голова держави Л. Кучма. На відміну від Є. Марчука та О. Мороза він володіє сьогодні доволі потужним засобом впливу на електорат — державним радіо, телебаченням, газетами і журналами, що, як показав досвід Росії, у президентських виборах відіграють не останню ролю. Аби остаточно закріпити монополію держави, а відтак і — президентську, на розгалужену мережу ЗМІ 18 вересня цього року. Л. Кучма підписав указ „Про вдосконалення державного управління інформаційною сферою". Документом, зокрема, передбачається створення Державного агенства інформатизації, а також державних акціонерних компаній „Укртелерадіо" і „Укрполіграфія". До цих підприємств мають увійти 100 відсотків акцій акціонерних товариств, які не підлягають приватизації. Створення таких інформаційних „монстрів" оглядачі пов'язують перш за все із наступними президентськими виборами. Л. Кучма, монополізувавши ринок державних ЗМІ, прагне унеможливити пропаганду через них інших кандидатів. До того ж державні засоби масової інформації допоможуть нинішньому Президентові переконати електорат, що в Україні на тлі фінансової скрути успішно проводяться економічні реформи, що повним ходом йде боротьба із злочинністю та корупцією (у той час, коли у столиці розстрілюють народних депутатів) і так далі.

Серед переваг, які має нині Л. Кучма порівняно із Є. Марчуком та О. Морозом, є також вплив Президента на армію, Службу Безпеки, Міністерство Внутрішніх Справ та податкові органи. Так чи інакше, частина із підконтрольних цим відомствам осіб можуть стати гарною підмогою Кучмі у вигляді їхніх голосів на виборах. До того ж податкові органи, які сьогодні прискіпливо контролюють увесь український бізнес, можуть у разі потреби „по-дружньому" порадити підприємцям, що потрібно фінансово допомогти виборчому фондові Л. Кучми.

Серед важливих чинників, які нині конче необхідні для перемоги Л. Кучми на виборах — фінансова підтримка його українськими і чужинецькими олігархами та політична підтримка губернаторів. Спочатку про перше. Відомо, що під час перевиборчого маратону у 1994 році його підтримував український директорат зі східного реґіону держави (на той час Л. Кучма був керівником Українського Союзу Промисловців та Підприємців) та російське політичне керівництво. На сьогодні Президент не виправдав сподівання ані перших, ані других. Українські виробники не отримали бажаних економічних реформ (зниження податкового тиску, пільгового оподаткування тощо). Більше того — нинішній прем'єр-міністер Валерій Пустовойтенко (із згоди Л. Кучми) розпочав „виколочувати" із директорів борги до державного бюджету шляхом ізоляції їх то у палаці культури „Україна", то на навчаннях із цивільної оборони у Переяслав-Хмельницькому. А це навряд чи дуже подобається тим, хто колись робив ставку на Президента. Росіяни ж після перемоги Л. Кучми на виборах не дочекалися ані поступового входження України у політичний союз із Росією, ані „зеленого" світла для російських бізнесменів у приватизації стратегічних українських підприємств. Таким чином Л. Кучмі знову доведеться щось обіцяти як українським, так і закордонним фінансовим „голдингам". Щоправда, чи повірять вони йому знову, невідомо. Принаймні, нині ніхто із гігантів українського бізнесу не демонструє відвертих симпатій до нинішнього Президента. Хоча серед важливих фінансових китів, які можуть фінансово допомогти Кучмі, називають імена відомих бізнесменів Вадима Рабиновича („Інтерпайп"), Григорія Суркіса (концерн „Славутич") та Віктора Медведчука („Бі-Ай-Ем"). Коли вести мову про політичну підтримку губернаторів, то слід нагадати, що із квітня по вересень цього року за результатами парляментських виборів було проведено ротацію керівників практично усіх обласних державних адміністрацій та місцевих відділень Служб Безпеки. Таким чином, голова держави, очевидно, не хоче допустити небажаних результатів президентських виборів (подібно, як це сталося із виборами до Верховної Ради).

Без перебільшення: майбутня політична доля нинішнього Президента сьогодні залежить не лише від того, хто на нього „поставить", а й від економічної стабільности у державі. На фоні поступового падіння гривні навряд чи Л. Кучма буде вести мову про успіхи економічних реформ, які він започаткував у 1994 році. Очевидно, за традицією, Л. Кучма розпочне кампанію звинувачень усіх і вся у гальмуванні економічних реформ (найперше, ймовірно, під „обстріл" потрапить парлямент), не беручи на себе відповідальности за ситуацію у державі.

І найголовніше. У нинішній ситуації зрозуміло, що Захід на наступних виборах підтримуватиме нинішнього Президента. Його ставлення до президентських виборів-99 можна сьогодні охарактеризувати таким чином: краще передбачуваний і відомий нам керівник, аніж несподіванка. Така, наприклад, як лідер соціялістичної партії О. Мороз чи колишній керівник спецслужб Є. Марчук.

Власне, чи вдасться Л. Кучмі провести блискуче передвиборчу кампанію, подібно як це сталося у червні 1994 року (тоді голосували швидше проти Л. Кравчука, аніж за Л. Кучму), залежить не лише від об'єктивних, а й від суб'єктивних факторів. Зокрема й від того, як будуть проводити свої кампанії двоє інших основних претендентів — О. Мороз та Є. Марчук. Про них — в наступних числах „Свободи"

Сергій Руденко, Київ

ЗАХІД І ДАЛІ ВАГАЄТЬСЯ

(Закінчення зі стор. 1)

рив у цілеспрямовану кампанію терору проти етнічних албанців.

Потрібно було пролиття невинної крови, щоб спонукати західніх керівників до якоїсь, бодай мінімальної, дії. Вкінці, минулого тижня Рада безпеки Організації Об'єднаних Націй схвалила резолюцію, щоб С. Мілошевіч негайно припинив криваві розправи в Косово та розпочав переговори, в іншому випадку застосування військової сили може бути неминучим. Одначе перевести в життя згадане рішення Ради безпеки до такої міри, щоб примусити С. Мілошевіча, підкоритися не буде легко хоча б тому, що Росія хоч і голосувала за резолюцію, але далі рішуче виступає проти вжиття будь-якої військової сили, а Франція хоче ще окремого рішення щодо кожного конкретного бомбардування. Знову ж Америка, навіть коли б спромоглася серед свого внутрішнього президентського скандалу виявити будь-яку ініціятиву, не матиме відповідної негайної підтримки від своїх союзників.

І знову повторяється те саме: через нерішучість Заходу продовжуються страждання невинного цивільного населення. Наближається зима, а з нею всі біди і негоди для бездомних етнічних албанців у примітивних таборах втікачів і лісових криївках в горах: холод, голод, безнадійність і смерть.

Тим часом, у Беоґраді заступник прем'єр-міністра Воїслав Сеселє відкрито погрожує Заходові відплатою, якщо НАТО вдасться до будьяких налетів.

Одначе, беручи до уваги можливість здійснення погроз НАТО, югославський президент С. Мілошевіч, як стверджують військові спостерігачі та західні дипломати, наказав більшости своїх військ відступити, чим правдоподібно затримав пляновані союзниками налети на сербські військові об'єкти. С. Мілошевіч є знаний з таких останньохвилинних маневрів, де після довершення своїх плянів він погоджується на вимоги міжнародної спільноти.

Нерішучість Заходу та запобігання перед С. Мілошевічем таких дипломатів, як американський посередник Ричард Голбрук і голова агенції у справах біженців при ООН Садако Огата тільки додає югославському президентові самовпевнености. А іншим запеклим ворогам Заходу — Саддамові Гусейнові чи північнокорейському Кім Йонґ Іл — це може послужити тільки дороговказом, як використовувати подібну ситуацію для своїх загарбницьких цілей.

Х. В.- Ференцевич

За сім років Україну покинуло 5,600 науковців

КИЇВ (УНІАН). — За останні сім років з України виїхали 5,600 наукових працівників, з них понад 500 — представники професорсько-викладацького складу, повідомив директор Інституту Проблем Матеріялознавства ім. І. Францевича Віктор Трефилов. Виступаючи на міжнародному семінарі „Об'єкти інтелектуальної власности: питання ліцензіювання", він сказав, що за кордон, як правило, виїжджають провідні наукові співробітники з усіх країн колишнього СССР. Наприклад, останні два роки щорічно Росію залишають 5-6 тисяч науковців (у це число не входять тимчасово працюючі за контрактами). Як вважають фахівці, з часів Другої світової війни у ЗСА не було такої концентрації талантів, як сьогодні. Причому значною мірою це досягнуто за рахунок еміґрації з країн СНД. Як відзначалося на семінарі, за рахунок витоку наукових кадрів щорічні економічні втрати тільки в Росії становлять від 50 до 60 блн. дол. За словами В.Трефилова, одна з причин виїзду науковців з країн СНД на місце проживання і роботу за кордон — незадовільне фінансування фундаментальної науки. Як свідчить світова практика, держави вкладають у розвиток науки значні фонди — в середньому 2.8-5 відс. від валового внутрішнього продукту. В Україні в 1991 році фінансування фундаментальної науки становило 2.5 відс. від ВВП, а в 1996 році знизилося до 0.7 відс. У семінарі брали участь вчені Росії, Узбекістану, Азербайджану, Таджикістану, Казакстану, Франції і Німеччини.

Джейн Альфонсо, координатор контактів сенатора Боба Грема у міжнародних питаннях, любить готувати вареники. Вона розповідає, що цьому її навчила бабуся-українка.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Вияснення редакції: Стаття Марійки Остиславської під заголовком „УНСоюзівці заініціювали корисну акцію" („Свобода", ч. 13, 25 вересня 1998 р.) мала називатися „Успішна імпреза Округи Північного Ню Джерзі". Перше речення: „З ініціятиви Округи УНС Північного Ню Джерзі 12 вересня ц. р. відбулася акція придбання фондів для установи" мало бути: „12 вересня 1998 р. Округа Північного Ню Джерзі, одна з 27-ох у системі УНСоюзу, яка об'єднує 21 Відділ, вперше провела акцію т. зв. „Garage sale" придбання фондів **для своєї праці**". Це була помилка редакції.

Ґольф стає традицією Союзівки

Ще одну традицію розпочато та Союзівці тиждень перед святом Дня Праці, коли група молодих українських професіоналістів з недалекого Кергонксону та далекого англійського Лондону провели ґольфовий турнір. Всім учасникам дуже подобався турнір, і вони вирішили зробити це кожнорічною традицією.

Користаючи з гарної погоди та мальовничого терену Союзівки, 16 хлопчаків від 10 років разом із старшими чоловіками зійшлися одного вечора, навмання попарувалися та вирішили провести турнір з їхнього улюбленого спорту — ґольфу. Для цього вони ужили ґольфові траси таких сусідніх відпочинкових місць, як Невеллі, Рондавт клюб, Аппл Ґрін і новозновленої відпочинкової оселі Гадсон Веллей Різорт (Ґраніт).

А в кінці дуже приємного тижня учасники турніру зібралися у вітальні „Трембіти" на полуденок, приготований каварнею „Кю", і проголосили висліди турніру. Всі учасники одержали нагороди за свої здобутки. А це: Ігор Зварич і Богдан Пузик за — „лов тім бол" Олександер Пузик (10 років) і Андрій Кизик— за „лов тім нет" Тарас „Тайґер" Яворський — за „лонґест драйв" 315 ярдів, і Роман Гаврилюк — за близкість до діри (9 стіп).

Це була дуже приємна і цікава імпреза, її учасники вирішили знову заплянувати такий турнір наступного року і запрошують до участи всіх зацікавлених.

ФІНАНСОВИЙ ВІДДІЛ

ПРИБУТКИ від 1-го СІЧНЯ 1998 р. до 30-го ЧЕРВНЯ 1998р.

Членські вкладки	$	1,126,589.07
Вплати на пенсійні грамоти		109,725.17
Юнівер. Лайф Прем.		73,939.15
Зворот з реасекураційних вкладок		24,669.63
Комісове		6,705.71
Прибутки книгарні і друкарні		585,254.72
Прибутки від інвестицій:		
Банків	$	1,367.40
Бондів		1,723,539.31
Членських позичок на підклад грамот		15,615.64
Гіпотечних позичок		223,661.81
Реальності в Кергонксоні, Н.Й.		353,584.30
Коротко термінових інвестицій		32,986.50
Уділів		140,841.95
Позички для Корп. Дому УНС	$	74,750.00
		2,566,346.91
Разом	$	**4,493,230.36**
Звороти:		
Кошти актуарія і статистики	$	868.84
Виплати і частинні звороти		
пенсійних грамот		3,850.00
Банкові оплати		345.61
Грошові звороти		2,011.05
Кошти конвенції		15,565.74
Премії медичного забезпечення		
працівників		7,603.37
За дозрілі вивінувальні грамоти		73.00
Загальні канцелярійні видатки		125.33
Кошти інвестицій		325.00
Поштових оплат		19.20
Кошти друків і приборів		40.00
Чинші		1,458.83
Винагорода Відділових організаторів		180.35
Винагорода Обласних організаторів		250.00
Федеральних і стейтових податків		
та соціяльне забезпечення працівників		599,998.33
Канадські податки від інвестиції		34,306.09
Кошти телефону		77.03
Кошти подорожей працівників		60.00
Разом	$	**667,157.77**
Різні прибутки:		
Оплати за передчасні звороти		
пенсійних грамот	$	3,282.89
Залеглість до Укр. Нац. Фундації		1,598.90
Дивідендова акумуляція		4,384.25
Пожертва до Фонду Братського		5,075.00
Пожертви для Фонду Відродження		
України-УНС		4,187.20
Перенос до Сирітського Фонду		1,000.00
Переносне конто для Корп. Дому УНС		623,109.57
Зиск при продажі бондів		121,379.68
Премії за реасекурацію		6,329.25
Резерва для незгрошевлених чеків		792.56
Переносне конто		5,293,375.21
Разом	$	**6,064,514.51**
Інвестиції:		
Дозрілі і продані бонди	$	3,516,466.45
Сплачено членських позичок на		
підклад грамот		9,728.16
Сплачено гіпотечних позичок		317,910.04
Продані коротко термінові інвестиції		14,746,595.49
Продані уділи		1,742,849.19
Разом	$	**20,333,549.33**
Разом загальний прибуток від 1-го січня 1998		
до 30-го червня 1998 року	$	**31,558,451.97**

ВИДАТКИ від 1-го СІЧНЯ 1998 р. до 30-го ЧЕРВНЯ 1998р.

Виплати членам:		
Виплати і частинні звороти		
пенсійних грамот	$	1,085,041.05
Грошові звороти		275,045.19
Посмертні допомоги		521,999.00
Дивідендова акумуляція		13,503.03
За дозрілі вивінувальні грамоти		511,527.32
Допомога з Фонду Братського		111,385.99
Відсотки від посмертних допомог		739.99
Вкладки за дітей, яких родичі померли		96.24
Премії за реасекурацію		69,885.75
Стипендії		500.00
Виплати з Сирітського Фонду		9,439.48
Разом	$	**2,599,163.04**
Видатки:		
Союзівки	$	584,208.57
Книгарні і друкарні		790,391.62
Оголошення		13,645.91
Комісійна Винагорода		
"Universal Life"		16,500.65
Кошти обласних засідань		8,515.54
Лікарські бадання нових членів		1,697.59
Винагорода Відділових секретарів		119,706.18
Винагорода Відділових організаторів		23,413.17
Винагорода Обласних організаторів		77,354.08
Винагорода головного лікаря		3,500.00
Кошти подорожей обласних		
організаторів		17,593.87
	$	281,926.99
Разом	$	**1,656,527.18**
Платні, забезпечення і податки:		
Премії за медичне забезпечення		
працівників	$	184,415.38
Асекурація		43,128.89
Премії за забезпечення працівників		
від випадку		26,129.00
Платня головних урядовців		111,980.70
Платня працівників		487,427.24
Федеральні і стейтові податки та		
соціяльне забезпечення працівників		634,252.02
Разом	$	**1,487,333.23**
Загальні адміністративні видатки:		
Кошти актуарія і статистики	$	61,510.00
Банкові оплати		4,771.95
Банкові оплати за опіку над бондами		7,375.54
Книжки і друки		3,243.36
Вкладки до братських конгресів		760.00
Меблі і машини		17,367.16
Загальні канцелярійні видатки		19,899.59
Оплата до асекураційних урядів		16,659.12
Кошти правні		20,366.35
Кошти канадської канцелярії		1,307.00
Поштові оплати		33,606.23
Кошти друків і приборів		18,239.30
Обслуга машин		82,894.47
Кошти телефону		50,267.45
Загальні кошти подорожей		3,410.95
Разом	$	**341,678.47**
Різні видатки:		
Відсотки від закуплених бондів	$	648.47
Кошти контрольної комісії		6,447.06
Кошти конвенції		340,185.40
Виплати Фонду Відродження України-УН		23,829.50
Пожертви з Фонду Оборони		
Української Спадщини		307.01
Зворот дотації до Фонду Братського		1,000.00
Дотації		1,000.00
Зворот до Укр. Нац. Фундації		5,000.00
Зворот членських вкладок		1,187.07
Переносне конто для Корп. Дому УНС		623,109.57
Кошти Річного Засідання		981.10
Виплата відд. Братської Діяльности		1,748.51
Кошти інвестиції		5,257.10
Страта при продажі бондів		10,859.28
Страта при виміні кан. валюти		984.20
Видаток на перенесення з Джерзі Сити д		1,843.00
Кошти компютерізації		54,453.60
Чинші		266,116.45
Резерва для незгрошевлених чеків		1,537.86
Переносне конто		5,294,697.87
Спортова акція		187.68
Разом	$	**6,641,380.73**
Інвестиції:		
Закуплено бондів	$	504,610.50
Уділено позички на підклад грамот		24,390.64
Закуплено електричні машини		27,121.49
Уділено гіпотечні позички		557,973.38
Капітальний ремонт на Союзівці		5,217.09
Закуплено коротко термінових		
інвестицій		13,669,647.53
Закуплено уділи		3,829,749.77
Разом	$	**18,618,710.40**
Разом загальний видаток від 1-го січня 1998		
до 30-го червня 1998 року	$	**31,344,793.05**

БАЛЯНС

СТАН ЧИННИЙ:			**СТАН ДОВЖНИЙ: Фонди**		
Готівка	$	714,048.68	Забезпече	$	67,139,716.37
Коротко термінові					
інвецтиції		901,059.83			
Бонди		47,510,642.38			
Гіпотечні поз		7,072,404.67			
Позички на					
підклад грамо		787,502.59			
Реальності		3,000,073.21	Акцидентови		2,289,632.08
Друкарські і електро-					
нічні машини		307,436.28	Братський		0.00
Уділи		7,204,951.62	Сирітський		425,799.77
Позичка для УНС					
корп. ім. Д. Г		104,551.04	Захисту		0.00
Позичка для корп.					
Дому УНС		2,300,000.00	Наглої потре		47,522.08
Разом	$	**69,902,670.30**	**Разом**	$	**69,902,670.30**

СТЕФАН КАЧАРАЙ
касир

МНОГАЯ ЛІТА!

Вітаємо колег по перу — працівників газети Ukrainian Weekly з 65-літтям тижневика! Бажаємо вам, дорогі побратими-журналісти, здоров'я, творчих успіхів та надхнення далі утримувати високий рівень газети!

Щиро ваші — колектив газети "Свобода".

Не зволікайте, якщо хочете скористати з нагоди отримати матеріяльну допомогу!

У ч. 13 "Свободи" з 25 вересня ц. р. ми повідомляли про те, що з'явилася можливість одержати одноразову дотацію за переслідування нацистською Німеччиною. До редакції наспіла додаткова інформація від нашого позаштатного кореспондента інж. Методія Борецького та Екзекутивного директора Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії Орисі Гевки.

Створений у 1997 році "Швайцарський Фонд для потребуючих жертв Голокосту" призначений для осіб, переслідуваних нацистською Німеччиною. Жиди в ЗСА створили свій комітет, який допомагає в підготовці листи-списків переслідуваних німецькими нацистами членів своєї спільноти. На жаль, українці (принаймні ні УККА, ані УАКР) про створення подібних комітетів не подбали. Однак, згаданий Швайцарський Фонд для тих потребуючих, котрі постраждали від нацизму ("Swiss Fund for Needy Victims of the Holocaust"), уповноваживши Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії допомогти в отриманні одноразової дотації особам, котрі зазнали переслідувань з боку нацистської Німеччини та **потребують фінансової допомоги**. Ця одноразова дотація не залежить від пенсій, які надає Німеччина.

До тих, котрі можуть бути кваліфіковані як жертви німецького нацизму, належать особи, які зазнали расового, релігійного, політичного чи іншого переслідування, або були арештовані, заслані до концентраційних таборів, ґетто та інших місць ув'язнення.

Українці, що були переслідувані нацистською Німеччиною, можуть звертатися у два способи: 1-й — Безпосередньо до Швайцарського Фонду Голокосту на таку адресу: ***Swiss Fund for Needy Victims of the Holocaust/Shoa, 3003 Bern, Switzerland.*** При цьому необхідно подати про себе такі дані: ім'я і прізвище, адресу, телефон - домашній та бюровий (якщо є), Social Security Card No., місце народження (село чи місто, країна). Потрібно також вказати, де ви були переслідувані нацистською Німеччиною, час переслідувань (місяці і роки), місцевість (село, місто, табір тощо), назву великого міста біля місцевости вашого переслідування і країну (Німеччина або країна під німецькою окупацією), а також місцевість і дату, коли вас визволено. Бажано також, щоб ви подали дані про вашу пенсію з Німеччини, якщо ви таку маєте, бо це доказує вашу кваліфікованість.

Згаданий фонд має у своєму розпорядженні приблизно 185 мільйонів долярів ЗСА, які будуть розділені на кількість кваліфікованих жертв нацизму.

2-й спосіб: Бажаючі отримати спеціяльні аплікації повинні звертатися до Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії на адресу: ***Ukrainian Educational and Cultural Center, 700 Cedar Road, Jenkintown, PA 19046. Телефон (215) 663-1166; фах (215) 663-8572.***

До прохання за аплікацією потрібно долучити заадресовану конверту з поштовою маркою.

Ще раз нагадуємо, *що процес розгляду прохань про згадану дотацію триватиме тільки до 30 листопада 1998 року. Тож аплікації потрібно надсилати якнайскоріше!*

Іллинойський губернатор нагородив етнічні школи

Джим Едгар, губернатор стейту Іллиной, був спонзором зустрічі імпрези вшанування шкіл навчання етнічних мов у Центрі ім. Джеймса Томсона в Чикаго. Понад 100 школам, які представляли 30 етнічних громад стейту, вдостоїлися нагороди губернатора за їхню відданість і наполегливість у плеканні етнічних мов.

На світлині: Пет Міхальскі, асистент іллинойського губернатора етнічних справ, представляє учнів шкіл навчання етнічних мов, учасників зустрічі.

РОЗДУМИ ПІСЛЯ СВЯТА ДЕРЖАВНОСТИ

ТЕРНИСТОЮ ДОРОГОЮ ДО СВІТЛА

Бажання бути керманичем своєї долі, володарем власної землі, бажання дійсної незалежности було глибоко вкоріненим почуттям наших предків. Про них вже напровесні історії висловлювалися похвально грецькі історики словами: „Вони вільні і ніколи не даються втягнути у ярмо чужої влади, а вже ніколи на своїй власній землі". На жаль, наша „медом і молоком текуча земля" у висліді Переяславської угоди, а відтак перемоги Петра І під Полтавою в 1709 році стала „малоросійською губернією", обкраденою, колонізованою і експлуатованою Москвою, за словами Шевченка:

„Бур'яном укрилась, цвіллю зацвіла,
В калюжі в болоті серце прогноїла,
І в дупло холодне гадюк напустила".

Перша світова війна і розвал російської тюрми народів в 1917 році створили сприятливі умови для створення української держави. Центральна Рада урочисто проголосила Четвертим Універсалом 22 січня 1918 року: „Віднині Українська Народна Республіка стає самостійною, від нікого незалежною суверенною державою українського народу".

Одначе ще не висохло чорнило на цьому документі, як на Україну рушила червона навала зі сходу. Хоча розлетілася російська царська імперія, її заступила нова російська імперія, прибравши облудну назву Союзу Совєтських Соціялістичних Республік.

Без жодних союзників, без допомоги зброєю, ліками чи харчами, армія Української Народної Республіки по-геройськи билася на чисельних фронтах. Одначе, голод, пошесті і переважаючі сили ворога своє зробили, і Москва поновно поневолила Україну. Терор, розстріли, голодова облога створили в Україні пекло.

В час Другої світової війни, в добу, як писав поет, „жорстоку мов вовчиця", українська нація заявила, що тільки вона має історичне право бути господарем своєї землі. До історичних актів 1918 і 1919 років долучилися ще два: проголошення Карпато-Української Держави в 1939 році та відновлення Української Держави в 1941 році. З перспективи десятиліть бачимо, що геройська боротьба Української Повстанської Армії проти нацистської Німеччини і комуністичної Москви виправдала себе морально і політично. Тисячі вояків УПА, сотні тисяч невідомих героїв карались в сибірах, у пісках Казахстану тільки за те, що любили свій народ, що бажали для нього основних національних і людських прав. Продовжуючи боротьбу за національне визволення, колишні воїни УПА були героями повстань в совєтських катівнях та поклали підвалини у процес розчленування совєтської імперії. Сьогодні найвищий час, щоб Верховна Рада України визнала вклад борців за незалежність України та признала за вояками УПА і Першої Дивізії Української Національної Армії право воюючої сторони у світовій війні. На жаль, дехто визнання історичної правди називає „розпалюванням ненависти проти росіян" та браком розуміння потреби „мирного інтернаціонального співжиття".

Під оглядом культурного, наукового і технічного рівня Україна ні в чому не поступається іншим націям Европи, і їй належиться повна незалежність, що є основним природним законом.

Минуло сім років від проголошення Незалежности, і українська держава поступово закріплює її атрибути: економіку, державну мову, науку і освіту, збройні сили, міжнародні зв'язки, закордонну політику. На жаль, невикористаним великим потенціялом України є хліборобство, котре і далі є залежне від старої номенклятури партократів — голів колгоспів і радгоспів.

Офіційно Конституція України правно закріпила за українською мовою становище державної. Але є ще багато урядовців, котрі з браку розуміння, лінивства чи звички в праці і щоденному житті спілкуються мовою російською. І ще треба докласти багато зусиль, щоб усі зрозуміли: користування українською мовою у сферах державного життя є одною з найкращих гарантій незалежности України. В ділянці науки і освіти можна завважити пожвавлену співпрацю науковців і університетів України із науковими установами і університетами в Америці і Канаді. Стажування студентів з українських університетів в американських є значним внеском у виховання майбутніх висококваліфікованих фахівців України. Гідно представляють Україну на міжнародній арені її Збройні Сили, в тому числі у рамках програми „Партнерство для миру". Міністер оборони ЗСА Вілліям Коген назвав Україну ключовим провідником в европейській безпеці, а його радник, генерал Микола Кравців, сказав: „А це, що Україна стала, нарешті, особливим партнером НАТО, це свято моєї душі. Незалежну Україну визнає світ, це держава, котра є наріжним каменем в европейській безпеці".

Однак слід пам'ятати, що хоч совєтська імперія розлетілася, проімперські російські сили не так скоро зречуться претенсій до багатств України: її чорнозему, хліба, вугілля, індустрії тощо. Під прикриттям нової фікції, так званого СНД, Росія намагається втягнути Україну в орбіту своїх впливів. Час, однак, працює на користь волелюбних націй. СНД стане таким самим пережитком історії, як став ним покійний Союз. Події, що відбуваються в Україні сьогодні, переконують, як багато ще вимагається від усіх нас витривалости, рішучости, розсудливости, політичного хисту, щоб перемогти реакційні протиукраїнські сили. Тут насамперед і нарешті потрібно знайти формули для об'єднання усіх національно свідомих державницьких сил. Це нелегке завдання, бо воно вимагає не механічної — штучної єдности, але єдности, основаної на взаємній толеранції і пошані.

Українська нація сьогодні починає відроджувати свою історичну пам'ять та знаходити відповідь на це болюче питання. Наша незалежність — це завершення довготривалої боротьби і жертв. Моральним капіталом українців є голодомор, мартирологія українських Церков, геройчна боротьба УПА, націоналістичного підпілля. Народ починає усвідомлювати, що десятиліття комуністичного панування, основані на безбожництві, ленінсько-сталінській ідеології, рушіями котрої були терор, жорстокість і клясова боротьба, захитали у нас засади моралі і правопорядку. Наша нація починає розуміти, що побудова дійсно правової, незалежної держави вимагає відродження духових традицій, основаних на християнських засадах моралі та етики. Ми є свідками повільного, але певного відродження історичної пам'яти на наших рідних землях.

Іван Головінський

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО ТЕМИ

Так, саме Москва вигадала СВУ

У „Свободі" 11 вересня ц. р. появилася стаття Левка Хмельковського „Подвиг Гелія Снєгірьова", в ній він згадує добрим словом автора книги „Набої для розстрілу", яку видрукував журнал „Нові дні" в 1983 році. Вступна стаття й загальна редакція тієї книги — Василя Гришка, якого в ті роки також судили за причетність до СВУ. Автор статті у „Свободі" пише, що Гелій Снєгірьов „помилявся, коли писав, що СВУ вигадала Москва як привід для розправи над українською інтелігенцією, а насправді в Україні діяла добре законспірована, ретельно організована й майже готова до збройного виступу підпільна організація українських націоналістів на чолі з академіком Сергієм Єфремовим".

А чи дійсно так було? В діяспорі роками точилися суперечки в справі існування чи неіснування Спілки Визволення України (СВУ) в Україні. Відомі особи, серед них і суджені в процесі СВУ — В. Голубничий, В. Гришко, Г. Костюк, Ю. Лавриненко (Ю. Дивнич), К. Туркало, П. Феденко та інші стверджували, що СВУ та СУМ були провокаційним способом поліційно-карального органу державної безпеки (ҐПУ), щоб арештовувати відомих українських письменників та культурних діячів. Тепер, після відкриття деяких архівів ҐПУ, думки про неіснування таких організацій підтверджено. В 1930 році в Харкові відбувся показовий процес проти 45 відомих осіб України, між ними були С. Єфремов, В. Чехівський, В. Дурдуківський, А. Ніковський, Л. Старицька-Черняхівська, Б. Матушевський, М. Івченко, Г. Голоскевич та ін. Між ними 15 професорів, 10 учителів, 15 співпрацівників Академії Наук України та письменники.

Цього року в Україні вийшла книга під назвою „Нащадки прадідів". Це творча спадщина видатного українського письменника Бориса Антоненка-Давидовича, який відсидів понад двадцять років на засланні. Упорядкував книгу, підготував до друку і прокоментував тексти Леонід Бойко. В книзі Б. Антоненка-Давидовича є цікавий нарис-спогад під назвою „СВУ", який він написав в 1970-их роках, базуючись на свідченнях деяких підсудних. Як тільки почався процес СВУ в Харкові, по різних містах України почалася дириґована ҐПУ кампанія проведення „загальних зборів", на яких нібито населення вимагало застосувати проти підсудних найвищу міру покарання — розстріл. Б. Антоненко-Давидович описує, як він та інші письменники старалися не бути вдома, щоб не дати своєї згоди на поміщення їхніх прізвищ під тією резолюцією в газетах. Він пише: „Уже зовсім смерклось, коли один за одним до мене стали приходити Підмогильний, Косинка, Плужник, а за якийсь час заскочив і Микола Бажан, котрий звичайно не бував у мене з часу свого виходу з УКП, коли я та інші партійні товариші сиділи в тюрмі". Усі вони, як і я, тим чи тим способом уникнули зустрічі з репортерами, тільки Микола Бажан не уникнув..." Далі Антоненко-Давидович пише, що він, Бажан і Підмогильний вирішили наступного дня поїхати потягом до Харкова на суд СВУ. Вночі, коли всі спали, Підмогильний запропонував йому вийти в тамбур покурити. Там Підмогильний, подумавши, спитав Антоненка-Давидовича таке: „Як ти, Борисе, дивишся на такий мій проєкт: якщо це є не що інше, як замаскований удар по українській інтелігенції, й підсудні тримаються гідно, я й ти виберемо зручний момент і, підійшовши до сцени, голосно скажемо суддям: „Тут судять українську інтелігенцію за те, що вона українська. Ми теж належимо до неї, а тому просимо посадити й нас на лаву підсудних!" Я одразу пристав на Валеріянову пропозицію, хоч здавав собі справу, що нашу вимогу під час процесу не задовольнять і навіть не арештують тут ".

Без труду впустили на залю суду Антоненка-Давидовича, Підмогильного та інших. Але перебіг суду їх розчарував, обеззброїв. Підсудні звинувачували себе в підготовці до повстання, терористичних замахів та інших несусвітніх речей, пише Антоненко-Давидович. Далі про суд в Харкові він пише так: „Після словесного плазування на допиті Дурдуківського, ні мене, ні Валеріяна не вражали вже знеяковілі відповіді другорядних, невідомих нам підсудних з „периферії", котрі після категоричних стверджень Єфремова, мимрили щось на зразок: „Якщо Сергій Олександрович каже, що ми належали до СВУ, то, значить, так воно, мабуть, і було, хоч самі ми не знали про те". Нас вразило інше: як міг Єфремов ця, „совість української інтелігенції", як називали його в українських колах, дійти до ганебної ролі вербувальника до міфічного СВУ й лжесвідка? І наш намір — просити демонстративно посадити й нас на лаву підсудних — ураз згас. Занадто-бо гидко було брати будь-яку участь у цьому фарсі, де ідейно й морально збанкрутовані вожді нашої інтелігенції виступали в ролі слухняних виконавців чужої, ворожої українству волі".

Коли Б. Антоненко-Давидович уцілів і вийшов на волю, дехто з тих, кого судили на процесі СВУ, один з них, Б. Матушевський, розповів йому таке: „...На прогулянці в Ярославському політізоляторі він (Матушевський) спитав якось Сергія Єфремова, чи таки ж була насправді СВУ? І ось що відповів йому колишній організатор і вождь СВУ. „Мені сказано на допиті: ви і такі, як ви, повинні зійти зі сцени сьогоднішнього українського культурного й громадського життя, бо ви є притягальною силою для прихованих і потенціяльних ворогів совєтської системи. Українська культура й наука будуть далі розвиватися, але без вас. Уже поросли нові, совєтські кадри української інтелігенції, котрі без шкоди для діла замінять вас. Отже, вибирайте, або ж СВУ в тому аспекті, який ми вам пропонуємо, й тоді ви та інші пройдуть через відкритий судовий процес, де не буде жодного розстрілу й взагалі вироки будуть досить м'які, або суду не буде, а все це пройде через постанову ОГПУ, й тоді ми заллємо кров'ю так званих „свідомих українців" усю Україну. Це ми можемо зробити — ви самі це добре розумієте". І Єфремов пішов на „сдєлку" (умову) з ҐПУ й власною совістю..."

Ми сумніваємося, щоб Матушевський чи Б. Антоненко-Давидович говорили чи писали неправду.

Москва, ворог України, таки вигадала СВУ.

Олексій Коновал

І в Україні є жінки на відповідальній роботі

Фото О. К.

Тетяна Строна і подружжя Бутрей в редакції „Свободи"

ПАРСИППАНІ, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Скільки це вже разів довелося в останніх роках стверджувати, що в незалежній Україні ставлення до професійного жіноцтва є ще доволі, скажімо, „недемократичне", щоб не ужити іншого, більш прикрого слова. Але останнім часом таки показується, що ситуація міняється на краще. Як би воно не було, а ми з приємністю привітали в нашій редакції жінку, що вже 11 років працює як голова районного суду в місті Турка Львівської області.

Тетяна Строна прийшла в товаристві активного союзовця Тимка Бутрея, що є головою 164-го Відділу і Трентонської Округи та добре відомий із своєї діяльности.

— Розкажіть дещо точніше про себе, — просимо молоду гостю.

— Я походжу з Харкова і в 1985 році закінчила Харківський юридичний інститут. Тепер вже 11 років працюю як голова суду для цивільних справ.

— Голова суду — це ж відповідальний пост. Я вперше маю нагоду зустріти жінку на такому становищі. Чи таких, як ви, вже є більше в сьогоднішній Україні?

— У Львівській області працює в судах 35 жінок, але не знаю, щоб хтось ще був головою.

— Чи можете пояснити, що належить до ваших завдань?

—Це дуже просто. Мені доводиться організувати роботу суду, визначати справи, які ми розглядаємо — цивільні, міжорганізаційні та кримінальні.

— Але у ваш засяг не входять політичні конфлікти, чи не так?

— Є закон, який не дозволяє суддям належати до політичних організацій і тим самим ми не можемо в такого роду справах забирати голос.

— Як це сталося, що ви тепер приїхали до ЗСА?

— Я приїхала на один місяць на запрошення подружжя Бутреїв. Вам певне відомо, що Т. Бутрей народився у селі Боберка Турки і має до неї особливий сентимент. А я живу в Турці вже 11 років. Т. Бутрей багато допомагає місцевому інтернатові, де мешкає 200 дітей — так ми познайомилися.

— Дозвольте поставити вам стереотипне питання. Яке ваше враження з перебування тут? Чи, іншими словами, як раніше у нас питали: „Як ви ляйкуєте Америку"?

— Ну що, ж Америка — багата країна, і тут є сердечні люди та щирі. Принаймні я це відчуваю у моїх господарів особливо сильно. Багато побачила, відвідала і можу тільки подякувати подружжю Бутреїв за можливість перебувати місяць в таких цікавих і гарних обставинах.

— Це ваша перша зустріч із „Свободою"?

— Про „Свободу" я вже давно знаю та час до часу читаю цю газету, як мені її присилають. Читаю також „Всесміх" і „Закордонну газету" — все це для мене нове, цікаве, і радію, коли можу слідкувати за життям українців в ЗСА. Тому бажаю затримати тісний зв'язок як з моїми господарями, так і з пресою діяспори та з людьми, що їх тут пізнала.

— А ми можемо вам побажати, щоб було щораз більше жінок на провідних постах не лише у правничій ділянці, але також в інших.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

„Веселий день" чикаґської каси „Самопоміч"

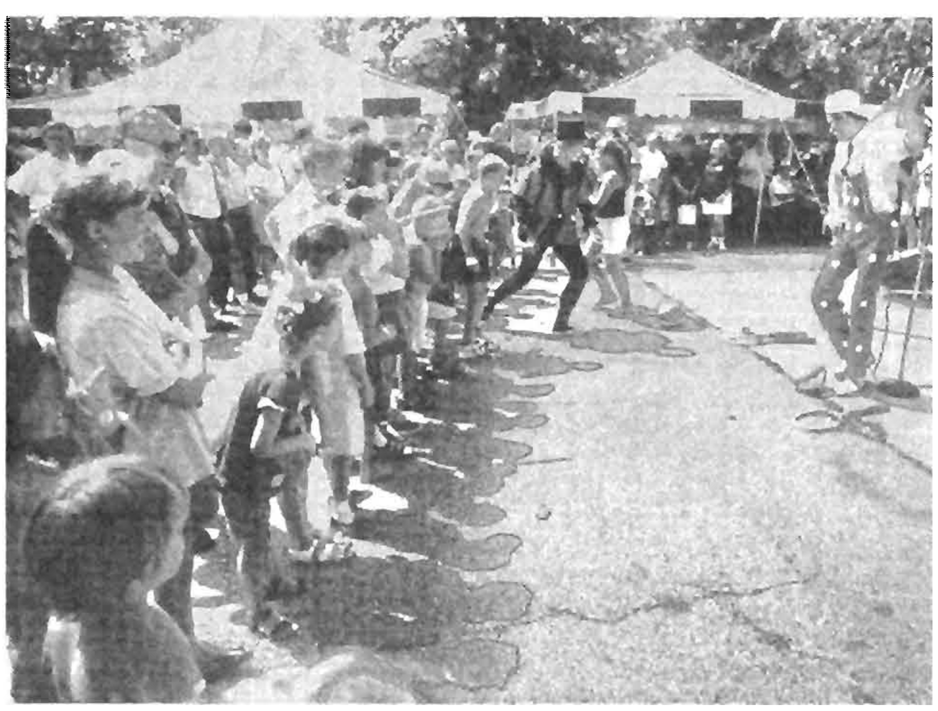
Зліва: І. Кротець, Ю. Сосновська (щасливий виграш 1,000 дол.), В. Ватраль, д-р Я. Данилишин, З. Маринець, д-р І. Лесейко.

Чи може бути щось приємнішого в соняшний серпневий день, як побути в тіні дерев, над спокійним плесом озера, званого „круглим", в товаристві знайомих, друзів, і брати участь у різних розвагах, та ще й одержувати дарунки?

Цьогорічний „Веселий день", що відбувся в неділю, 2 серпня 1998 року, на кооперативній оселі в Равнд Лейку, запам'ятається, як найкращий в довголітній традиції „веселих кооперативних днів".

Безперечно, чудова погода мала велике значення, але не тільки, — до цього велася дуже продумана, всестороння підготовка, на випадок непогоди були передбачені великі шатра. На щастя, небо було ласкаве.

При вході на оселю дорослим дарували парасольки з кооперативною емблемою, а дітям — оригінальні забавки, міні-ляльки, загадково зроблені звірятка, які дуже подобалися навіть старшим. І несподівана атракція! — виступ професійних акторів театру „Мімограф" з України. Двоє з них, Вадим Хомяк та Юрій Ткачук, прибули до Чикаґо та в надзвичайний спосіб забавляли наших гостей на оселі, а дітей найбільше (дяка велика К. Немирі з Клівленду за шляхетне посередництво!).

Мистці в ролі клоунів забавляють дітей і дорослих.

Було замовлено п'ять автобусів, з думкою, зокрема, про довголітніх членів кооперативної установи, місць не бракувало, їхали, хто зголосився. Як і в попередні роки, майже усі працівники каси „Самопоміч" і члени дирекції мали визначені функції. При вході на оселю вітали усіх гостей актори -„міми" — Вадим і Юрій, зі усіма вимогами куртуазії.

Свято розпочалось Святою Літургією, яку відправив Владика Інокентій Лотоцький, а по закінченні ведучий свята „Веселий День" Зеновій Маринець коротко сказав про суть праці для збереження нашої національної субстанції. Ця праця є сильним підтвердженням американських принципів демократії, і до цього докладають титанічні зусилля наші церкви, громадські організації і, очевидно, кооперації. Президент чикаґської кооперативної каси „Самопоміч" Богдан Ватраль офіційно відкрив свято і переконливо та палко закликав: „Тільки разом, спільно, можемо доконати багато, і матимемо ще кращі осяги!"

В цей особливий день на оселю прибули і небуденні гості: цілий штаб українського консуляту з Чикаґо. Загостили також і представники американського політичного життя — кандидати на пост губернатора в найближчих виборах Джордж Раєн, республіканець і Глен Пошард, демократ.

Обидва поділилися своїми враженнями і спостереженнями, вони вважають українську громаду, як таку, що динамічно і вміло розбудовується. Гості і господарі чулися вільно, ходили, розмовляли, частувалися різними ласощами. А вибирати було з чого — гарячі обіди були від Культурного Осередку, печені ковбаски, гамбурґери, котлетки з додатками були в заряді управи оселі під кермою д-ра Романа Ткачука. Тут також були і напої. Солодке і каву подавали члени і приятелі Товариства Української Мови на чолі з Вірою і Богданом Боднаруками. Вони, як новітні Сковороди, знову помандрують в далекі місця України, щоб побачити, як справи української мови, українських підручників, книжок. І знову будуть слати туди потрібну поміч. Кожний зароблений чи дарований долар піде на шляхетну ціль.

На прилавках було багато книжок, цікавих матеріялів і, як інформував Б. Боднарук, багато молодих людей з України цікавилися ними. Незважаючи на полуденок, на площах роїлося. З мікрофонів полинули марші, спів, музика. Спершу поважні, патріотичні, а далі, переплітаючи ліричні і танцювальні мелодії, поривали щораз більше охочих до танців. Відомий вже тут музичний ансамбль „Джерело" — Богдан Кисіль і друзі. Любителі води, зокрема діти, бігли до озера і плюскання у воді поєднали з новою забавою „скачи-хатці", стрибаючи на надутих матрасах. Ця забава стала дуже популярною. З дітьми найбільше займалися гості-кловни.

Рівночасно на відбиванкових площах згуртувалось багато гравців і симпатиків. Найбільше товпилося

Богдан і Віра Боднаруки.

дорослих і дітей при вході, коло довгого стола, де за відповідними квитками отримували згадані парасольки і дитячі іграшки. Тісно було також коло морозива, яке діти діставали даром. Це все відносилось до розваг. Але був ще й стіл діловий, де працівники відділу „візакард" виповняли аплікації — охочих було багато.

Час скоро минав і надійшла пора розпочати розиграш льотерії. Великий барабан з льосами почав обертатися, впали перші виграші. Напружена увага, трохи емоцій, а потім — радість щасливців, а їх було аж 40! Веселий день підходить до кінця, люди стали збиратися до від'їзду. Але доволі багато молодих людей залишились на танці, які тривали до пізнього вечора.

Прощаючись, всі казали один одному: „До наступного Веселого кооперативного Дня!"

Ірина Камінська

•Присланий ще в серпні допис, через зміни в редакції „Свободи", появляється на сторінках газети лише в цьому числі.

Фестиваль „Гомін України" у Філядельфії

Кожний фестиваль „Гомін України" має своє обличчя, хоча незмінним його елементом залишається глибокий український патріотизм, високий рівень виконання і вияв пошани до тривких основ американського ладу, зокрема Управи міста Філядельфії та її Відділу розваг за уможливлення цих фестивалів-концертів уже впродовж 23-х років.

Цьогорічний фестиваль 21 серпня був присвячений другій річниці Конституції суверенної України та 211-ій річниці Конституції американської. Це наголосив у слові привітання від УАКРади інж. Михайло Нич, голова фестивального комітету та голова української громади Філядельфії.

Олег Чмир, бас-баритон Львівської Опери виконав національні гимни ЗСА і України. Орися Гевка провадила програмою легко і з дозою гумору.

Привітальний танок ансамблю „Волошки" під мистецьким керівництвом Тараса Левицького створив гарний настрій.

Перша вокальна точка — це виконання клясичної арії навпереміну з українською піснею Люби Щибчик. Свіжість у програму вніс виступ клясичного балету гостей з України — Наталії Бондар-Шелест, пріми-балерини Харківської Опери та Балету, та Олександра Бойцова, балетмайстра Міжнародного Балетного Ансамблю. Стилізований український одяг виконавців і елементи народної музики в композиції дали вираз ліризму настрою й молодечої грайливості.

Наступним був музичний виступ концертових піяністів, що грали на чотири руки: Володимир Винницький і Марина Рогожина.

О. Чмир виконав монолог Яго з опери Дж. Верді „Отелло" та арію Фіґаро з опери Джіочіно Россіні „Сивільський цирульник", а з українських пісень — „Ой гук, мати, гук" в обробці М. Скорика.

Друга частина концерту розпочалася жанровим танцем укладу Мирослава Вантуха „Вечір під Івана Купала" у виконанні „Волошок". То була прем'єра цього танцю. Для глядачів це була зустріч із новим хореографічним твором, своєрідною магією кроків і жестів, що вичаровують загадку життя і кохання. Послідувала віртуозна музична точка у виконанні піяніста В. Винницького: Революційний етюд No. 12-С мінор Ф. Шопена та „Бурлеск" М. Скорика. І знову „Волошки" із жартівливим танцем „Ти ж мене підманула, ти ж мене підвела," який змінився клясичним балетом Н. Бондар-Шелест і О. Бойцова.

Л. Щибчик і О. Чмира виконали дует Леонори і графа Ді Луни з опери „Троваторе" Дж. Верді, що залишив сильне враження у слухачів.

Фінальна точка — іскрометний „Гопак". Учасники фестивалю нагородили виконавців вставанням з місць і тривалими оплесками.

Наталія Пазуняк

Виставка творів Ека у „Світлиці"

Коли чуєш слово „світлиця", то одразу ж перед очима постає велика світла кімната, яскраво осяяне сонцем та прикрашене вишитими рушниками і квітами, місце, яке збирає родину й друзів у вільні хвилини буднів і у свята. Саме таким осередком для багатьох людей у Пармі став мистецький центр „Світлиця".

Центр створено два роки тому о. Володимиром та його дружиною Катериною Немирами, і швидко став новим культурним осередком української громади Клівленду та околиць. Періодично під дахом „Світлиці" завдяки ініціятиві її власників проводяться мистецькі виставки та літературні вечори, як, наприклад, присвячені творчости Ігоря Дерев'яного, Івана Світличного, Лесі Українки та інших. На базі „Світлиці" працює дитяча мистецька студія, де під опікою К. Немири діти не просто вчаться ліпити і малювати, а пізнають глибину і красу українського мистецтва, рідної мови. За короткий час існування центру пройшло вже три виставки робіт юних мистців.

5 липня у „Світлиці" відбулося відкриття виставки, присвяченої пам'яті українського мистця і майстра сатири Едварда Козака, відомого під псевдонімом Ека. На відкриття прибули гості з Філядельфії, Чикаго, Дітройту. Присутні молитвою згадали пам'ять Маестро в п'яту річницю його смерти і пом'янули неперевершеного виконавця „Гриця Зозулі" Любарта Ліщинського, який нещодавно відійшов від нас. Про життєвий та письменницький шлях Е. Козака розповіла Софія Бура, яка продемонструвала також свої акторські здібності, прочитавши уривки з гуморесок. К. Немира характеризувала мистецькі твори Маестра.

Особливого кольориту вечорові надали актори театру „Мімограф" з України, з режисером Анатолієм Гутніним, які якраз знаходяться в ЗСА. Театр приїхав до Америки для участі у IV Міжнародному Фестивалі Театрального Мистецтва у Бентон Гарборі, де отримав найвищі нагороди, і на кілька днів загостив до Клівленду. Оскільки актори приїхали зі Львова, то власне вони зуміли відтворити атмосферу міста, яке так любив Е. Козак.

Кілька годин промайнули, як кілька хвилин. Спілкування з чудовими працями Ека, спогади про нього збагатили кожного, хто відвідав виставку. І все це — завдяки чудовій організації та гостинності господарів „Світлиці", які мають у своєму запаснику чимало нових задумів. Але нехай це залишиться в таємниці, щоб незабаром втілитись у ще одну приємну несподіванку, у ще один цікавий і неповторний вечір.

Наталя Боднар

Філядельфійська кредитівка „Самопоміч" при праці

Філядельфія. — У неділю, 20 вересня, кредитівка „Самопоміч" влаштувала пікнік Подяки на площі спортового товариства „Тризуб". На пікнік прибуло майже 400 членів кредитівки та гостей. Крім іншого, заохотою був вільний вступ та дарова перекуска для членів; присутні мали шанс виграти в льотерії.

Річні загальні збори відзначили здоровий стан цієї четвертої найбільшої кредитової спілки в Америці. Скарбник мгр. Марія Кондрат повідомила, що активи спілки сягають 90 мільйонів долярів, а число членів — 5153.

Як повідомив „Інформативний Листок", збори вибрали до Дирекції нового члена — Марію Колодій. Кілька днів пізніше Дирекція вибрала нову управу у складі: Ілярій Мазепа — президент, Зорян Дубенко — перший заступник, Марія Колодій — другий заступник, Ігор Чижович — скарбник та Богдан Чайківський — секретар. Схвалено Контрольний комітет у складі: Іван Даниленко — голова, Богдан Тодорів — секретар та Ярослав Козак — член. І. Чижович став головним екзекутивним управителем, т.зв. "сео".

Окремо стало відомо, що президент І. Мазепа перенісся на стале перебування на Фльориді. Працівники влаштували для нього прощальний вечір.

Володимир Боднар

В Торонто відбудеться Конґрес СЛУПВ

16 жовтня розпочинається триденний Конґрес Світової Ліґи Українських Політичних В'язнів з програмою, складеною на чотири різні сесії, присвячені історії визвольного процесу, звітами та плянам на майбутнє.

В програмі заплановано бенкет, що відбудеться в суботу, 17 жовтня, на якому буде передано на руки амбасадора України в Канаді Володимира Фуркала тлінні останки політв'язнів нацистського табору Фльоссенбурґ, які мають спочити в Україні.

18 жовтня будуть роздані грамоти винятковим заслуженим членам, а в полудневих годинах в церкві Св. Покрови правитимуться Служба Божа та Панахида, які відслужить Владика УКЦ Кир Ізидор у супроводі хору під орудою Василя Кардаша.

Закінчить програму спільний полуденок, після чого учасники зможуть перейти на концерт ветеранських організацій УПА і вшанувати Свято Покрови.

МИХАЙЛО ЧЕРЕШНЬОВСЬКИЙ – СКУЛЬПТОР СВІТОВОГО РІВНЯ

(До четвертої річниці смерти)

Маестро Черешньовський оцінює свою працю.

Минає четверта річниця з дня смерти одного з тих, хто гідно репрезентував українське мистецтво в світовій культурі XX ст. — Михайла Черешньовського, скульптора з яскраво окресленою індивідуальністю, мистця, в творчості якого генетичні зв'язки з національними художніми традиціями викристалізувалися в оригінальній образно-пластичній структурі.

Добре знаний в старому і новому світі, Черешньовський, як і багато інших видатних українських мистців, був зовсім невідомий на своїй батьківщині. Про нього багато писали в повоєнній українській періодиці в діяспорі, зокрема С. Гординський, Ю. Соловій, О. Лисяк, але ці публікації були недоступні для українського читача в совєтській Україні. І тільки зі здобуттям Україною незалежности ми отримали змогу ознайомитися з творчим доробком мистця з книг та публікацій.

У 1996 році Національний музей у Львові організував зустріч з родиною М. Черешньовського — його дочкою Звениславою Ватаманюк, яка принесла на зустріч безцінні реліквії: листи, світлини, репродукції робіт скульптора і декілька мініятюр. Ця акція зібрала численну авдиторію львівських мистців, мистецтвознавців, студентів Львівської Академії Мистецтв та коледжу декоративно-ужиткового мистецтва ім. І. Труша. Виступили директор музею В. Откович, Роман Горак, Марія Діткевич, яка поділилася своїми спогадами про молодого Черешньовського, автор цих рядків і, звичайно, дочка Звенислава. Ці виступи висвітлили творчість Черешньовського, драматичні перипетії його незвичайної долі — навчання у краківській вищій школі декоративно-ужиткового мистецтва (інститут пластичного мистецтва ім. Щепанського), перші виставки у Львові, роки німецької окупації, коли молодий скульптор пішов у лави Української Повстанської Армії, еміграція і його творча та громадська діяльність в ЗСА.

В цих виступах прозвучала спільна думка того зібрання: твори М. Черешньовського потрібні Україні, Львову, Національному музею, львівським мистцям, майбутнім художникам, а покищо студентам мистецьких закладів міста, які вивчають творчість скульпора на лекціях з історії українського мистецтва.

І ось сталося — завдяки благородному дарунку з доброї волі дружини М. Черешньовського, Людмили Черешньовської-Білокрис, старанням Національного музею і дочки мистця ми маємо можливість на власні очі побачити бодай невелику частинку багатої творчої спадщини видатного мистця в експозиції українського мистецтва XX ст., три роботи його, виконані в бронзі — „Мадонну навколішки", „Модерну мадонну" і „Портрет Людмили".

Образ Пречистої в творчості скультора — один з найпоетичніших, емоційно насичених, що проявляється, як в „Модерній мадонні", не в конкретно-сюжетних формах, а в чистій пластиці — грі об'ємів і площин, в тонко продуманій спрощеності форм, їх геометризації.

Портрет дружини засвідчує скульптора-портретиста.

Творча спадщина М. Черешньовського у ЗСА вимагає мистецтвознавчого дослідження і осмислення в контексті українського і світового мистецтва XX ст. І маємо надію, що

Михайло Черешньовський: „Втеча в Єгипет".

Черешньовський невдовзі все ж повернеться своїми творами до Львова — міста своєї молодости.

Світлана Лупій,
кандидат мистецтвознавства, доцент Львівської Академії Мистецтв

ПРОЩАЛЬНА ВЕЧІРКА...

(Закінчення зі стор. 4)

УІА Волтер Назаревич підкреслив, що Г. Удовенко зробив більше для України, як хто інший, і передав йому на спомин прегарну кришталеву статую двох лебедів, як символ єдности України з діяспорою.

Зворушений такими доказами сердечности, Г. Удовенко дякував за постійну прихильність української громади до нього та його дружини і побажав, щоб добрі зв'язки продовжувалися із тими дипломатами України, які тепер будуть заступати нашу державу в ЗСА, а особливо в Ню Йорку. Він також подякував присутньому д-рові Ігореві Савчукові за добру лікарську опіку та майстерно переведену операцію, представив присутніх нових дипломатів в особах голови місії В. Єльченка та генерального консула Б. Бугаєвського і передав привітання від уже присутнього в Ню Йорку міністра закордонних справ України Бориса Тарасюка.

Від УАКРади достойного гостя прощав Євген Стахів, від УККА — д-р Аскольд Лозинський, від СУА Анна Кравчук, а від організацій міста Ню Йорку Я. Шмігель. Вечір, що мав щиру товариську, хоча сантиментальну атмосферу, закінчив молитвою о. Іван Лищак від Української Православної Церкви, а провадила вечором вміло у ролі господині Ірина Куровицька.

О. Кузьмович

МИ БУДЕМО СКУЧАТИ...

(Закінчення зі стор. 4)

прийдуть інші, і ми також включимо їх до своєї діяспорної родини. Але Удовенко — це щось особливе, це ціла сторінка в українському політичному житті, до певної міри загадкова, нерозкрита, недомовлена, як і сама дипломатія.

40 років він був (і лишається) українським Дипломатом з великої літери. Починаючи з кінця 50-х років зовсім молодий Удовенко представляв Україну таку, яку належало за протоколом — совєтську, бо іншої не було. Але й тоді, під пильним оком московського наглядача, він ніколи „не перегравав" ролі, не ліз із шкіри, аби вислужитись. І той, хто хотів, міг завжди прочитати „між рядками", що то був представник саме України, а не „Рашії". То було мистецтво дипломата і душа патріота. Може, тому ніколи і не приставали до нього епітети на зразок „вислужник", „комуняка", на які здатні інколи деякі наші гарячоголовці. Не посміли б, бо над ним завжди був авреол порядности, професійної гідности і високої інтелігентности.

І от сидить він серед нас, трохи ніяковіє від гарних слів і обіймів. Кожному хочеться сказати йому щось тепле. Люблять людину! Післязавтра разом з дружиною Діною Григорівною — вірним другом усіх життєвих перипетій — зійдуть в Бориспільському аеропорту. І я питаюся:

— Будете шкодувати за Ню Йорком, ага?

— Буду, мабуть. Дванадцять років тут прожив, тобто два тижні в Ню Йорку, а два в Україні. Я закоханий в це місто. Багатонаціональна мішанина людей в ньому така натуральна. Толерантність і повага до кожної раси. Ми в радянській системі інакше виховувались: на словах „дружба народів-братів", а на ділі... Скільки прожив в Америці, а й досі не перестаю дивуватись, які тут люди розкріпачені, без комплексів, розкладуть ланч на траві посеред міста — чи то керівник, чи простий робітник.., все так просто і натурально.

— Що вам не подобалось в Америці?

— Що не подобалось? — задумується Геннадій Йосипович. — Ну, клімат, вогкість... Що ще? В цю хвилину і пригадати важко.

— Як праця в Америці міняє людину, особливо українську?

За день Геннадій Йосипович Удовенко покидає Ню Йорк.

— Я з 1958 року в Америці, подивіться на мене, — сміється Геннадій Йосипович, показуючи на свої козацькі розміри. Потім серйозно: — Прикро за країну, за наших людей. Ми ж не найпослідніші. А приїдуть — і освічені, й розумні — а знов-таки, ця непевність, почуття меншевартости... Душа болить...

— Які страви ви і ваша дружина любили в Америці найбільше?

— Все любили. Тут вибір величезний, як ви бачите. З усього світу. Все скуштували. Я найбільше люблю американські стейки, великі такі, знаєте. А Діна хоч і ласувала делікатесами на всяких урядових прийомах — вона і з Гіларі, і з Розалін Картер та з іншими сиділа за столом — а вдома, знаєте, на кухні була звичайна українська господиня. Ми обоє любимо мекдоналди, добре, що в Києві вони тепер є.

— Що виробляє в політика праця за межами України?

— Почуття персональої відповідальности за Батьківщину.

— З чого розпочнете свій перший день в Києві?

Геннадій Йосипович сміється:

— Ну, з чого починає людина коли повертається додому? Холодильник порожній. Як звичайний дядько, піду з жінкою на базар, а там і з народом добре поговорити, бо хто ще краще розкаже, як іде приватизація.

...Люди розходяться. Кожний хоче сказати щось особливо гарне, а найчастіше звучить: „Ми будемо скучати за вами!"

Р.Г.

Перше листопада — 80-річчя Західньо-Української Народньої Республіки

В жовтні 1918 року австрійська влада (монархія) оприлюднила маніфест з пропозицією заснування федерації народів. В Галичині цим історичним фактом скористалися її корінні жителі, українці, і проголосили Західньо-Українську Народну Республіку, яка згодом з'єдналася з Українською Народною Республікою.

Тодішні події розгорталися досить динамічно.

Спираючись на армію Українських Січових Стрільців, яка була утворена при австрійському війську ще в 1914 році, та вже згаданий цісарський маніфест, всі парляментарії-українці, посли до Віденського парляменту, разом з греко-католицьким єпископом на чолі з митрополитом Андреєм Шептицьким і Єпископом Григорієм Хомишиним скликали 18 жовтня 1918 року збори в народному домі у Львові та утворили Українську Народну Раду.

Очолив її Є. Петрушевич. Наступного дня було проголошено утворення Української держави, але в рамках австрійської монархії. Столицею проголошеної Держави став Львів. Міська Рада, де більшість становили поляки, прийняла резолюцію про приєднання Львова і Східньої Галіції до Речі Посполитої. Але з цим не змирилися українці, яких за переписом ще 1910 року в Східній Галіції проживало 71 відс., а поляків лише 14,5 відс. У Львові 50 відс. мешканців тоді були римо-католиками. Українсько-польський збройний конфлікт визрівав уже раніше, але тепер він став неминучим.

Українські військові формації були сконцентровані в районі Львова, Станіславові (тепер — Івано-Франківськ), Тернополі, а формації, де більшість становили поляки, опинилися на італійському фронті. 31 жовтня 1918 року до Львова підійшов гарнізон, в якому було 12000 тисяч українців. У цілому 200-тисячному гарнізоні було чимало мадярів і австріяків, прихильних до українців. Гарнізон під керівництвом Дмитра Вітовського без жертв захопив Львів і 1 листопада 1918 року над міською ратушею здійнявся синьо-жовтий прапор на знак встановлення Західньо-Української Народної Республіки.

Тим часом малочисельні польські формування досить швидко зросли і розпочали активні військові дії проти ЗУНР, внаслідок яких загинуло чимало і польських вояків і українських січових стрільців. Збройне протистояння закінчилося окупацією поляками Західньо-Української Народної Республіки.

Перші поховання січових стрільців (воїнів УГА), що брали участь в бойових діях, відбулися на Личаківському цвинтарі у Львові.

На сьогоднішній час на цьому цвинтарі визначено п'ять таких захоронень. На одному з них, біля польських поховань, розпочато будівництво символічного пам'ятника. В цьому місці могили січових стрільців і хрести на них не збереглися. За часів совєтської влади їх знищено і присипано землею. В інших місцях їх також було знищено — на тих місцях відбулися пізніші захоронення. Могили польських вояків на Личаківському цвинтарі збереглися краще. Польська держава вже подбала про належне їх вшанування і відновила багато надмогильних пам'ятників та інших символічних споруд.

Теперішній музей „Личаківський цвинтар" у Львові розпочав велику працю з метою належного вшанування пам'яті січових стрільців (воїнів УГА) і спорудження на місцях їх захоронень відповідних пам'ятників.

У цій важливій загальнонаціональній справі ми не можемо обійтися без фінансової допомоги. Загальна потреба коштів 600,000 грн. На наше прохання збіркою коштів на будову пам'ятників займеться Братство охорони воєнних могил „Броди-Лев", Інк. Пожертви просимо висилати на адресу: „Brody-Lew", Inc., P. O. Box 261 Cooper Station, New York, N.Y. 10276. Чеки виписувати на: „Brody-Lew", Inc. (Lychakiw). Датки на „Броди-Лев", Інк. можна відтягати від податків.

І. Гавришкевич
директор музею „Личаківський цвинтар" у Львові

Проєкт меморіяльного комплексу на Личаківському цвинтарі, присвяченого незабутній пам'яті Українських Січових Стрільців.

ОСТРОЗЬКЕ ДИВО: МАЯК НАДІЇ МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНИ

Якщо вас розчарувала Україна і ви турбуєтесь про її майбутнє — не падайте духом. Ще є надія, і вона — в людях України. На щастя, совєтська система зіпсувала не всіх, і острівці надії знаходяться по всій Україні. Ці острівці — люди, які вірять в Бога, націю і її славне майбутнє. Більшість українців не бояться роботи. Вони прагнуть того, що й ми: можливості жити краще. В Україні є чимало щирих і чесних людей, готових до самопожертви в ім'я її кращого майбутнього. Вони — сіль цієї землі, і ви зустрінете їх в різних куточках незалежної України.

Я знайшов такий острівець на Волині, коли вперше відвідав м. Острог Рівенської області в 1995 році. Я завітав туди з Джефрі Мірелом і Девідом Ріплі, професорами Північно-Іллинойського університету. Всі ми працюємо на катедрі основ освіти департаменту управління освітою і політики в галузі освіти.

Наше знайомство розпочалось ще за рік до цього, коли професор Вячеслав Брюховецький, ректор університету „Києво-Могилянська Академія", виступав перед викладачами Північно-Іллинойського університету. Тоді ми обговорили з ним можливість створення департаменту з основ освіти при Києво-Могилянській Академії, і проф. В. Брюховецький запросив нас приїхати в Україну. Наступного літа, коли ми зустрілись в Києві, д-р Брюховецький прийшов до висновку, що не Києво-Могилянська, а саме Острозька Академія — найкраще місце для створення цього департаменту.

Спочатку нас не дуже втішила ця ідея, тому що Острог — це маленьке провінційне місто. Але ми погодились приїхати сюди і розглянути його можливості. Острог знаходиться за 250 миль від Києва, і ми їхали туди автом впродовж шести годин.

В Острозі нас чекала гарна зустріч. Всі були надзвичайно привітні, щирі і гостинні. Ми зустрічались з професорами і студентами Академії та місцевими жителями. Нас глибоко вразила їхня відданість ідеї відродження, і ми відразу відчули великі можливості для співпраці. В Острозі на мене найбільше враження зробили його жителі. Куди б я не зайшов: до крамниці, ресторану, готелю чи до парку — всюди чути було українську мову.

В 1996 році ми знову повернулися в Україну і провели анонімне опитування 250 вчителів Рівенської та Київської областей. Метою нашого дослідження було довідатись, як педагоги, що виховують еліту української нації, сприймають демократичні процеси і як незалежність України впливає на їхніх учнів.

Висліди були несподівані. Хоча більшість учителів і були знайомі з ідеями свободи слова, релігії, зібрання чи преси, лише окремі з них вірили, що ці ідеї допоможуть збудувати громадянське суспільство в Україні. Більшість з них переконані, що український Уряд та державні установи — корумповані, й вони, як окремі особи, мало що можуть зробити для покращання ситуації. Значні статистичні різниці завважувались між вчителями старшого та молодшого віку: молоді вчителі мали менше віри в перемогу демократії в Україні, ніж старші (що нас дуже здивувало).

понувала звернутись до Фундації Евразії як можливого джерела коштів. Вона погодилась взяти наш проєкт до Києва і клопотатися там від нашого імені. Її зусилля принесли вислід — у великій мірі завдяки Миколі Дейчаківському, який зумів гідно оцінити нашу ідею, і ми отримали ґрент.

Влітку 1997 року професори Мірел, Макріді та я впродовж місяця викладали два тригодинні курси з соціяльних та історичних основ освіти в Острозькій Академії для майже 20 місцевих вчителів.Троє з них стали першими кандидатами на участь в маґістерській програмі при Північно-Іллинойському університеті.

Д-р Мирон Куропась передає ректорові Острозької Академії чек на суму 7,000 дол.

Коли ми отримали ці висліди, зібрані доктором Макріді, директором Інституту з вивчення громадської думки при Північно-Іллинойському університеті, то усвідомили собі, що малоймовірним є, щоб вчителі, які не переконані в перемозі демократії, змогли виховати майбутню демократичну еліту України. Їхні сумніви мали глибоке коріння, і ми зрозуміли, що розвіяти їх буде нелегко, і цьому не допоможе ані тритижневий семінар, ні тримісячна програма обміну. Ми прийшли до висновку, що вирішити цю проблему зможуть лише тривалі зусилля. Тому розпочати слід зі сьогоднішніми вчителями, які виховують майбутніх лідерів.

Вирішення проблеми підготовки вчителів, носіїв демократичних принципів освіти в Україні, ми бачили в створенні маґістерської програми з основ демократизації освіти при Північно-Іллинойському університеті. Ректор, проректор та професори Острозької Академії гаряче підтримали цю ідею. Завдяки невтомним зусиллям професора Мірела, Північно-Іллинойський університет люб'язно зголосився забезпечити роботою на катедрі з основ освіти трьох острозьких професорів і звільнив їх від платні за навчання. Крім того, потрібні були кошти для проїзду та проживання.

Знайти дальшу підтримку нашої ідеї було нелегко. Професор Мірел і я поїхали до Вашінґтону, сподіваючись знайти фінансування проєкту. Завдяки американсько-українському публіцистові Ростиславові Хом'якові ми зустрілись з представниками різних фундацій та урядових агенцій, але бажаної підтримки не отримали. Повернувшись додому, ми продовжували ходіння до різних фондів, але отримати сподіваної допомоги так і змогли.

Я ділився своїми розчаруваннями з багатьма американцями українського походження, в тому числі з Мартою Коломиєць, яка запро-

Всі троє маґістрантів обрали теми дисертаційних робіт, пов'язані з процесом демократизації освіти в Україні.

Якщо фінансування триватиме, ця програма буде продовжена ще на наступні два роки для шести професорів з Острозької Академії. Відповідні курси по маґістерській програмі будуть викладатись в Острозькій Академії та Північно-Іллинойському університеті. Після закінчення навчання дев'ять випускників ПІУ організують маґістеріум з проблем демократизації освіти при Острозькій Академії.

Острог — ідеальне місце для створення осередку такого типу з метою підготовки вчителів, фахівців в галузі демократизації освіти. Острог — старовинне місто, перша згадка про яке датується 1100 роком, був значним політичним, культурним та освітнім центром України в XIV-XVII ст.

Академія вільних наук була заснована в м. Острозі в 1576 році князем Костянтином Острозьким. Серед професорів академії було чимало видатних вчених того часу. До 1636 року близько 500 спудеїв (так називались тоді студенти) здобули освіту в Острозькій Академії. Серед них Іов Борецький та Єлисей Плетенецький — засновники Києво-Могилянської Академії, Мелетій Смотрицький — автор першої слов'янської граматики, Петро Конашевич-Сагайдачний — майбутній гетьман Війська Запорізького. Завдяки впливам Академії, Острог незабаром став осередком книгодрукування для всієї України. Перший український буквар був надру-

(Продовження на стор. 20)

Учасники курсу в Острозькій Академії п.н. „Соціяльні підстави виховання", що його проводили вчені Іллинойського університету в червні 1998 року. Перший справа — ректор І. Пасічник.

Нам пишуть

В Апостолові заговорила історія

Шановні „свободяни"! Прошу, знайдіть місце у вашій популярній газеті для допису з Апостолового. Колись тут вишколювалися полки Богдана Хмельницького, а потім село нещадно зросійщили. Третину мешканців переселено з Росії — це так звані „аракчеєвські солдати". Тепер, слава Богу, українська козацька земля оживає!

Юрій Семенко, м. Апостолове, Запоріжжя.

Тридцять років — занадто малий для історії проміжок часу. Для людини це — рубікон, здолавши який, вона робить підсумки життя, аналізує минуле, думає про майбутнє. Середній школі ч. 4 в місті Апостолове — саме тридцять літ, і де, як не в тиші музею школи, створеному з ініціятиви та при активній участі у формуванні його фондів директора школи Таїсії Реворук, зупинитись, згадати, подумати?

Потрапивши в музейну кімнату, бачиш, що сама історія України — ґльобальними потрясіннями й маленькими радощами проникла невидимими променями часу через ці стіни, незважаючи на молодий вік школи, на те, що місто Апостолове — лише малесенька цятка, та й то не на всіх мапах. Проникла попри бузувірське твердження Йосифа Сталіна: „Смерть одного — трагедія, смерть тисяч — статистика". Історія проникла, щоб залишити на долях сліди: ностальгійного щему за Батьківщиною, руйнування природних людських почуттів, трагедії митця, рятівної зірки творчості, непомітного подвижництва освітян. Саме вони, заплутані, як і саме життя, а не його кумось створений міф, наштовхують на думку, особливо біля експозиції, присвяченої землякам, котрі в більшій чи меншій мірі пов'язані з літературою, що література льокалізує історію, будить сильне відчуття причетности до цілого етносу.

З кольорового модерного фото, з бюргерської Німеччини, дивиться Юрій Семенко, наче стверджуючи: це я, я, я! Той самий, хто починав на цій землі, повний надій і мрій, вчителювати в тепер скаліченій добудовами середній школі ч. 3, а тепер, на схилі літ, прийшов розставити свої „тички" на життєвому полі — через десятиріччя відчуження, наклепів, звинувачень. Московська газета „Ізвєстія", орган Президії Верховного Совєту СССР, надрукувала колись (5 травня 1977 р.) велику статтю проти Ю. Семенка, називаючи його за працю в Апостолівській школі під німецькою окупацією зрадником, запроданцем, коляборантом.

Поряд зі збіркою „Кобза", збереженою Дмитром Нитченком в далекій Австралії і перевиданій в Січеславі (Дніпропетровському) у 1995 році, з поезіями в „Кур'єрі Кривбасу" загиблого в гестапівських катівнях, невтомного шукача правди Михайла Пронченка — шлях, через рівчаки ідеологічних збочень, його сина Анатолія, до батька, до істини.

Дивно, що книги відомого українського поета Михайла Чхана (вже покійного) були видані в „щасливу брежнєвську епоху", бо ж вони нагадують про прикру незахищеність мистця перед владою, застерігають від категоричного поділу на чорне й біле.

Молоді, мабуть, цікаво дізнатись про перші поетичні спроби відомого нині в Україні та за її межами поета-експерементатора Івана Іова.

Можна сперечатись про рівень віршів рукописної збірки Олександри Василенко, лавреата обласної нагороди імені Бабушкіна, — людини складної долі, багато років прикутої тяжкою хворобою до ліжка і тільки тоненькою павутинкою поезії з'єднаною з динамічним сьогоденням, — тут так звана об'єктивність критики була б справді недоречною... Мужність цієї жінки — поза межами аналізи.

Віхи життя, особистого й громадського, позначені майже на кожній експозиції музею вчительки-пенсіонерки Ольги Сидорчук, закоханої в українське слово. Своїми спогадами про зустрічі з Юрієм Семенком та Анатолієм Пронченком вона здмухує пилюку з цих особистостей, як з музейних раритетів.

Відшумлять ювілейні врочистості... Підуть в небуття живі свідки трагедій і злетів України, і тільки музейні експонати минулим застерігатимуть майбутнє...

Юрій Ключ,
Апостолове, Запоріжжя.

ГОЛОС ЧИТАЧА

НЕ ШКОДУЙМО ДОЛЯРА!

Українську книжку — українській дитині!

Ми, з діяспори, часто нарікаємо: „Був у Львові чи в Тернополі і не міг дістати української газети. Російських повно, а де українські?" Відповідь дуже проста. Малі тиражі наших видань, бо немає грошей на великі. Коли заходжу до якої-небудь редакції, то мені стає сумно і тривожно, як довідуюся про обставини, в яких опинився наш народ. Зубожілий до тої міри, що не в змозі передплатити українську газету, бо на хліб не вистачає. Тисячі листів приходять до редакції „Вечірній Київ" від людей різних суспільних прошарків: ми, мовляв, вже шість місяців не одержуємо платні, хотіли б передплатити газету, але, на жаль, не маємо за що це зробити. Подібні проблеми мають газети „Літературна Україна", „Україна Молода", „Вісті з України" та багато інших. Водночас російськомовні книжки і газети в Україні процвітають. Більшість цих видань спонзоровані імперською зграєю в Україні або приходять безпосередньо з Москви чи Америки. Наші вороги не шкодують коштів, щоб нас нищити та далі русифікувати, а ми шкодуємо доляра, щоб стати передплатником якоїсь газети з України і тим самим допомогти збільшити наклад української преси. Це саме стосується й української книжки.

Ми в Австралії створили українознавчі студії у Сіднеї і Мельбурні, щоб себе зберегти як українців, щоб пам'ятати, що ми є частиною великого українського народу.

Українська книжка становить лише три відсотки в порівнянні до московських видань в Україні. Міністерство освіти не має грошей або не хоче виділяти кошти на українські книжки. До того ж, коли з гірким трудом видавництво „Веселка" друкує (хоч і малими тиражами) книжки для шкільного віку, то Міністерство Освіти... не має фінансів для закупу у „Веселці" української книжки для української дитини, або як візьме, то не платить. А ще ніхто не знає, чи та книжка дійде за призначенням, бо траплялося, що книжки лежали на складі і їх не поспішали розвозити по школах. І винного не знайдеш... Чиновництво робить, що хоче, але не те, чого вимагає закон. Українська книжка недоступна для української дитини, бо малий наклад піднімає ціну, а на великі тиражі немає грошей. В додаток, держава ще й податки накладає на українську книжку . Я колись звертався через газету „Вісті з України" до українського Уряду з проханням, щоб українську шкільну книжку від цього податку звільнити. Не допомогло... Ми з діяспори можемо зробити дуже просто: буваючи в Україні, купити українську книжку і подарувати її українській дитині. Що може бути їй кращим подарунком?

Всі інституції, кооперативи, громадські установи мають спеціяльні фонди. Чи ж не можна хоч частину з них виділити і створити виключно фонд під назвою „Українську книжку — українській дитині"? Але й тут ми чомусь нерішучі.

Фундація Українознавчих Студій в Австралії, згідно з річним звітом за 1996-97 роки і не згадує, які кошти були призначені на проведення просвітянської роботи в Україні з гаслом „Українську книжку — українській дитині". Виглядає, що нам ніхто не допоможе, як ми самі собі не допоможемо.

Моя дружина Марія і я вже понад 40 років працюємо з дітьми, тож знаємо ціну їх виховання та яке велике значення при цьому має книжка. Нашим святим обов'язком є зробити все можливе для того, щоб дати українській дитині українську книжку незалежно де, а головно — в Україні.

Не шкодуймо зусиль, але зробімо велике діло в ім'я України, для майбутніх її поколінь, рятуючи через дітей Батьківщину й долю нашого народу!

Михайло Ґоян,
Аделаїда, Австралія

„Ми молимося за тебе, українська діяспоро..."

До редакції „Свободи", а через неї — до всіх українських газет Америки, зокрема нюйоркської „Національної Трибуни", філядельфійської „Америки", чиказької „Події і Час", з низьким поклоном вдячности звертається родина тяжкохворої дівчинки Христинки Ковтун з Івано-Франківського, лікуванню якої жертовно сприяли багато-багато американських українців.

Христинка повинна була перенести складну операцію — з її голівки хірурги мали видалити пухлину. Однак після дуже ретельного обстеження в Києві лікарі виявили пошкодження в мозку у тому самому місці, де була пухлина. Ця обставина унеможливила заплановану операцію. Вся надія тепер — на Бога. Хочемо вірити тим лікарям, які припускають, що з ростом Христинки її організм зміцніє і мозок сам себе вилікує.

Розуміючи, що всіх добродійників я не зможу тут згадати, все ж хочу особливу вдячність висловити недавньому головному редакторові щоденика „Свобода" Зенонові Сниликові та його шляхетній родині, від якої Христинка в Івано-Франківському дістала багато пакунків, а також родині Ореста Колтунюка, яка весь час допомагала фінансово.

У наших молитвах ми просимо Бога всього найкращого для всіх українців Америки.

Родина Христинки Ковтун

Подяка новопридбаним добрим друзям

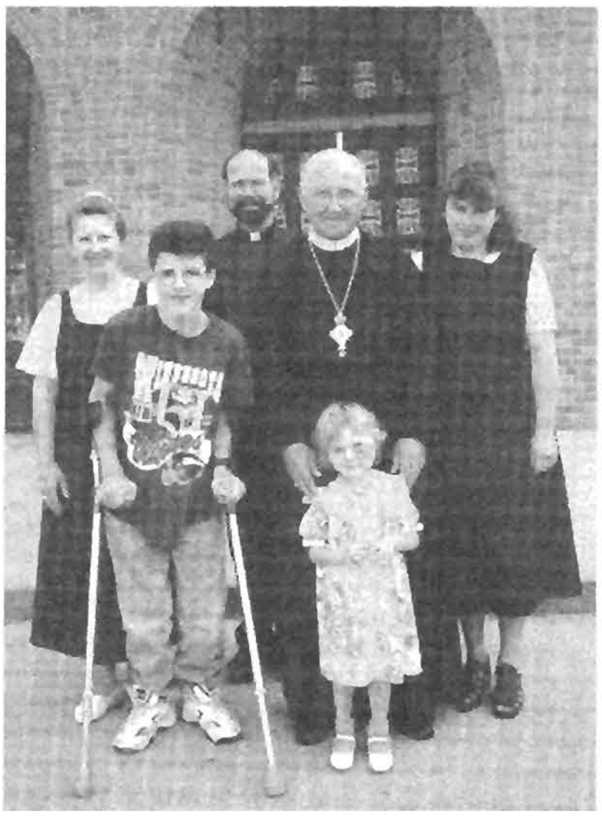
До нашої газети „Свободи" надійшов лист від Тетяни Блакитної, мешканки причорноморського міста Миколаєва, в якому вона просить помістити її прохання–подяку. Ідемо в цьому випадку назустріч і поміщуємо її листа.

„Дуже просила б через Вашу газету подякувати нашим щирим, добрим друзям, які знайшли можливості, щоб допомогти українській школі спортовим інвентарем, спортовим одягом, літературою та іншими речами для розбудови школи. Найбільшу подяку складаємо голові (УСЦАК) Української Спортової Централі Америки і Канади та (УСВТ) Українського Спортово-Виховного Товариства „Чорноморська Січ" Миронові Стебельському. Саме завдяки „Чорноморській Січі" наша спортова заля (серед 62 заль міста) оцінено комісією найвищою оцінкою у підготові до нового навчального року. Щиросердечно дякуємо 'Чорноморській Січі'. Зичу добра, любови, здоров'я і всіх людських гараздів моїм щедрим землякам: Божені Ольшанівській, Миронові Стебельському, Любомирі Крупі, Ірині Твердохліб, Ігореві Ляшкові, Осипові Трушеві, Зенонові Михайлюкові, Іванові Павленкові, Дам'янові Ґечі та всім тим, чиїх імен не знаю, але хто допомагає школі. Хай Всевишній береже Вас"!

З пошаною і повагою, директор школи ч. 57 міста Миколаєва,
Тетяна Блакитна

Фонд „Дітям України" робить велику справу

Вже вісім років в Міннеаполісі при церкві св. Константина плідно діє харитативний Фонд „Дітям України". Безмежна доброта місцевої української громади, безкорисливість лікарів і місцевих медичних закладів та жертвенність спонзорів не мають меж. Справа, розпочата восени 1990 року, успішно працює на славу Божу та на здоров'я українським дітям. Завдяки жертвенності української громади Америки і при посередництві Фонду дев'ятеро дітей з України лікувалися в клініках Міннесоти. Фонд спроможний надати медичну допомогу більшій кількості українських дітей. Та відсутність житла для розміщення хворих дітей з України обмежує цю надзвичайно важливу діяльність.

Єпископ Михайло Вівчар та о. крилошанин Михайло Стельмах з українськими дітьми Романом Фурдою і Олею Мотрук та їхніми мамами.

Діяльність Фонду „Дітям України" є темою розмови з єпископом Української Католицької Церкви Михайлом Вівчарем, яку подаємо нижче.

— Преосвященний владико, які Ваші враження від діяльности Фонду „Дітям України" при парафії св. Константина?

— Міннеаполіс для мене неначе другий дім. Я часто буваю тут у своїх душпастирських обов'язках. Дуже люблю цю парафію і ціную та поважаю о. крилошанина Михайла Стельмаха. Отець Стельмах є деканом і в його юрисдикцію входять, крім парафій в Міннеаполісі та Ст. Полі, також вірні нашої Церкви, котрі проживають у стейтах Небраска, Північна Дакота та Кольорадо. За плідну працю отець відзначений нагрудним Хрестом. Ваш парох користується великою пошаною та авторитетом серед священиків нашої епархії. А слава про багаторічну діяльність Фонду „Дітям України", котрим успішно керує о. Стельмах, розійшлась далеко за межі Чикагської епархії. Вірю, що за кілька років ваш парох буде відзначений митрою.

— Ви багато подорожуєте і добре обізнані з життям українців в Америці. Як би Ви охарактеризували діяльність фонду в порівнянні з іншими харитативними організаціями Америки чи Канади?

— Я читаю багато статтей про діяльність Фонду „Дітям України". Якщо говорити коротко, то фонд проводить велетенську працю. Я сміло можу порівняти його діяльність з діяльністю Фонду „Дітям Чорнобиля". Діти, котрих я сьогодні побачив, не мали жодної надії на покращання свого здоров'я в Україні. Я пам'ятаю з минулого року Романа Фурду, котрий навіть не міг відірвати колін від землі, щоб звестися на ноги. Але лікарі з Божої ласки зробили чудо, і сьогодні хлопець вже ходить, з допомогою милиць, та, якщо працюватиме над собою, зможе обійтись і без них. Дивлячись на попередні фотографії Олі Мотрук, просто не віриться, що ще місяць тому у дівчинки було здеформоване лице. Та завдяки лікарському талантові хірурга Кевіна Страті з Міннеаполісу, маленька Оля тепер зможе втішатися своєю посмішкою. Плян придбання окремого помешкання для цілей фонду — це приклад, гідний наслідування. Успіх можливий лише при тісній харитативній співпраці вірних епархії і всієї української спільноти Америки. Цю можливість безкоштовного розміщення дітей з України в шпиталях Міннеаполісу не можна пропустити. Як розповів мені о. Стельмах, ще чотирнадцять дитячих справ знаходиться на розгляді в управі фонду. Є надія, що пройде рік-два — і всі ті діти, прибувши до Міннеаполісу зі своїми проблемами, повернуться здоровими в Україну.

— Які Ваші побажання для фонду, лікарів та спонзорів?

— Вірю, що Ви не залишитесь без підтримки нашої української громади в Америці. Бо йдеться не про чиюсь славу і амбіції, а про здоров'я конкретних дітей зі Львова, Києва, Тернополя, Івано-Франківського та інших міст і сіл України. Без помешкання для проживання хворих на час лікування великих успіхів у здійсненні дитячих мрій та батьківських надій досягнути буде важко. Вам потрібно більш активно розповідати про успіхи своєї роботи і пляни на майбутнє. Багато людей хотіло б допомагати вам, але вони не обізнані з діяльністю Фонду „Дітям України" тут, на північному заході Америки. Я знаю багаті родини наших українців у Північній Дакоті. Їх Бог поблагословив багатством і у них напевно знайшлися б можливості допомогти фондові з придбанням приміщення для хворих дітей з України. Є люди, що готові жертвувати на харитативні проєкти, по котрих вже є позитивні результати. Усім лікарям, меценатам та Фондові „Дітям України" посилаю Боже благословення та бажаю наснаги у дальшій праці на ниві оздоровлення дітей України.

За докладнішими інформаціями слід звертатись до президента Фонду о. крилошанина Михайла Стельмаха, число телефону: (612)379-2394. Наша сторінка на Інтернеті: http://members.tripod.com/~children_of_ukraine/children_of_ukraine.html.

Добровільні датки просимо посилати на адресу: „Children of Ukraine" Foundation Ukrainian Credit Union, Acct.#2233 301 Main St. NE, Minneapolis, MN 55413.

Розмову записав
Микола Мегец

ТРИНАДЦЯТКА

(До уваги тринадцятому головному редакторові „Свободи")

Шерман Дейвіс, професор Індіяна стейт університету, зайнявся монографією тринадцятки і подав цікаві інформації про це здогадно нещасливе число.

Вже від найдавніших часів, пересудні люди вірили у фатальність тринадцятки. Коли така думка утвердилася, годі сказати, але певним є, що в оповіданні про Тайну Вечерю, до якої крім Христа, засіло дванадцять апостолів, себто усіх разом тринадцять, один з них був зрадником.

Перекази злої ворожби „тринадцятки" знаходимо в мітології норвезькій, коли то бог зла вбиває одного із дванадцятьох богів світла (Бальдира) тільки тому, щоб усіх разом не було тринадцять. Подібні приклади знаходимо в індійських оповіданнях, а також у жидів. А тринадцята голосна у системі числення означає смерть.

Майже в усіх народів, від найдавніших часів, віра в тринадцятку є символом зловіщого фатуму. Навіть і сьогодні в такій модерній і поступовій країні, як Америка, ми не є вільні від цього забобону.

В хмарочосах Ню Йорку і Чикаго після дванадцятого поверху черговим є 12А, або 14-ий, а в нумерації будинків часто після числа 12-го маємо число 12А. В лікарнях і регабілітаційних інститутах також немає кімнати (палати) з числом 13. В Німеччині тепер нараховується більше тисячі готелів, в яких нема кімнати 13; в театрах і операх нема рядів і крісел означених цим „нещасливим" числом. Дуже пересудні в цьому відношенні італійці, і французи. В Парижі ще сьогодні існує „Клюб чотирнадцятки". з якого можна запросити особу до товариства, в якому припадково зібралося тринадцять гостей.

З багатьох прикладів, поданих проф. Дейвісом, які доказують фатальний і зловіщий вплив тринадцятки, варто подати ще один дуже цікавий факт з життя англійського маляра Мілейса і його приятеля поета М. Арнольда. Одного разу Мілейс запросив до себе гостей з мистецького світу. Коли один з присутніх зауважив, що за стіл засіло усіх разом тринадцять осіб, тоді М. Арнольд розсміявся і весело сказав: „Є пересуд, що хто в такому випадку перший встане від стола, той протягом одного року помре. Пропоную пожартувати зі смерти і обманути її. Враз зі мною рівночасно встануть від стола два мої приятелі, подібно як я, молоді, сильні і здорові. Тому смерть матиме трудне завдання у виборі одного з нас". Веселе товариство погодилося з такою пропозицією. Півроку пізніше помер Арнольд на розрив серця. Кілька днів пізніше, його приятеля, що разом з ним вставав від стола під час вечері в Мілейса, знайдено в ліжку з простріленою головою. Затиснена в руці пістоля була доказом самогубства. Перед закінченням року від описаної гостини загинув другий приятель — втопився, коли корабель, яким він добирався до Америки, потонув під час бурі.

Однак, щоб не лякати тринадцятого головного редактора „Свободи", варто подати, що описані події не є ще доказом безоглядної фатальности тринадцятки. Це число мало помітну і щасливу ролю в житті славного німецького композитора Ришарда Ваґнера. Його ім'я і прізвище в німецькій транскрипції має 13 літер. Народився він 1813 року, написав прекрасних 13 опер. Оперу „Таненгавзер" закінчив 13 квітня, її прем'єра відбулась 13 жовтня в Дрездені. На запрошення короля Баварії Людвика II приїхав до Мюнхену 13 травня. Помер 13 лютого 1883 року.

Паровоз на лінії Балтимор—Клівленд мав велике щастя: ні одної катастрофи за довгі роки їзди, а його число було 1313.

Для ацтеків (предки мексиканців) 13-тка була святим числом, вони поклонялися 13 богам, а їх тиждень нараховував 13 днів.

Раїса Галешко в цікавій статті „Слово до читачів" („Свобода" ч. 12, шкода, що не в числі 13) подала, що є з черги тринадцятим головним редактором. Беручи до уваги високий журналістичний рівень „Свободи" під її проводом, можна очікувати, що тринадцятка буде для неї щасливим числом, чого напевно вдячні читачі їй бажають.

Роман Р.

Від редакції: До речі, 13 жовтня сповняється рік, як УНС, а з ним і "Свобода" переселилися в теперішній будинок. Що скажете ?

ПРЕСОВИЙ ФОНД
вересень, 1998 року

200 дол.	Самопоміч, Чикаґо, Ілл.
50 дол.	Церква св. Константина, Міннеаполіс, Мінн.
28 дол.	Ткачук Ярослав, Рокі Гилл, Конн.
25 дол.	Гнатів Ірина, Йонкерс, Н.Й.
20 дол.	Брездун Василь, Норт Роялтон, Огайо.
	Максимонько Пилип, Баррінґтон, Ілл.
10 дол.	Гарасимів Михайло, Ворм Мінерал Спрінґс, Фла.
	Йосепчук Анна, Парма, Огайо.
	Кузів Марія, Гаддонфілд , Н.Дж.
	Нагірний Дмитро, Іслінґтон, Онт., Канада.
	Плешкевич Іванна, Воррен, Миш.
	Прус Роман, Кліфтон, Н. Дж.
	Чернявський Ярослав, Шавмбурґ, Ілл.
	Шумило Дмитро, Лендсдейл, Па.
8 дол.	Недільницький Микола, Ст. Луї, Мо.
5 дол.	Дякун Микола, Лівонія, Миш.
	Стеткевич Ярослав, Воррен, Миш.
3 дол.	Гривняк Павло, Пассейк , Н.Дж.
1 дол.	Кінах Богдан, Су Сейнт Марі, Онт., Канада.

Щиро дякуємо усім за фінансову підтримку найстаршої української газети!

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ в ЗСА

має шану проголосити ПЕРШИЙ список пожертв на закуп модерного обладнання для видавництва при Львівському Університеті ім. Івана Франка

(Список охоплює пожертви, які вплинули від 1-го вересня до 25-го вересня 1998р.)

Хонюк Богдан	**1.200**
Антонишин Богдан і Марія	**1.000**
Сливоцький Стефан і Володимира	**1.000**
Укр. Фед. Кред. Коопер. „Самопоміч" в Ню Йорку	**1.000**
Лучканич Іван в св. п. дружини Ксені	**900**
Байлак Роман і Анна	**500**
проф. Біланюк Олекса і Лариса	**500**
Долінський Адріян	**500**
Порайко Йосиф і Стефанія	**500**
Рудакевич Любомира	**500**
інж. Качор Богдан і Іванна	**300**
Балабан Василь і Ольга	**250**
Укр. Православна Кред. Коопер. в Ню Йорку	**250**

По 200 дол. зложили:
Веселий Олег і Люба, Децик Володимир і Тілля, Добрянська Анна, Дозорський Марія в св. п. мужа Мирослава, Ільчишин Василь і Оля, Ковальчук Роман і Анастазія, Макар Іван і Татіяна, Політило Анна в св. п. мужа д-ра Юліяна, д-р Стахів Денис і Марія.

По 100 дол. зложили:
Андрусяк Марія в св. п. мужа д-ра Іллі, Артимишин Люба, мгр Баран Михайло і Михайлина, Білецький Микола в св. п. дружини Софії, Бойко Андрій, Брикович Теодозія в св. п. сестри Володимири, д-р Веселий Орест, Галаган Борис, Гук Стефан, проф. Ґой Петро і Леся, Данилишин Мирослава, Деркач Іван і Ніна, д-р Джуль Павло і Ірена, Качмарський Петро, Кецик Стефан, Кондрат Петро і Марія, Кочман Григорій, інж. Коцур Ігор і д-р Любомира, Крижанівський Марія, Кудрик Софія, Кузик Дарія, Лагола Петро, Лисак Богдан і Лідія, Мацюрак Володимира, Німець Павло, інж. Оберишин Ярослав і Галина, д-р Парубчак Степан і Оля, ред. Питляр Орест, д-р Сидорак Ярослав і Оксана, д-р Слиж Роман і д-р Наталія, Степанків Ярослав і Катерина, д-р Стецьків Евген в св. п. дружини Нелі, Шандрук Павло і Анастазія, Шуль Ігор і Дарія, Фіріщак Осип, Кузьо Теодор і Мирослава **(60)**.

По 50 дол. зложили:
Барицький Микола, Бекерський Іван і Оксана, Бурда Микола і Тамара, Візір Віталій і Віра, Волошин Олександра, Дорош Роман, Дзюба Корнель і Емілія, Заброцький Алекс і Ольга, Зарицький Петро і Анна, д-р Заяць-Дреснер Ісаслава, Іванчук Адріян, Ільків Михайло і Марія, інж. Козбур Тарас і Ксеня, Корінець Микола, Кулинич Мирослав і Зиновія, д-р Крупа Теодозій і Любомира, Левко Михайло і Світлана, Луцька Оксана, Маланчук Степан, Марущак Василь і Анастазія, Миколаєвич Наталія, д-р Мостович Леонід і Оксана, Мудрак Василь і Марія, Новак Петро і Софія, Небеш Орест і Марія, Панкевич Порфірій і Тамара, Пенків Стефан і Софія, Паньків Павло і Іванна, Пилипяк Роман і Катерина, мґр Рудик Марта, д-р Русин Юрій і Емілія, Чучук Стефан, Шульган Андрій і Теда

Янсич Анна	**40**
Лямпіка Любомир	**35**
Вишневський Ольга	**30**
мґр Онишкевич Ілля і Марія	**30**

По 25 дол. зложили:
інж. Вальчук Володимир і Катерина, Гайдук Дмитро і Галина, Ганушевський Стефан і Ольга, Ґіна Григорій і Анна, мґр Залуський Володимир і мґр Наталія, Левко Петро і Стефанія, Лизогуб Володимир, Мак Петро і Каталіна, Маслейчук Василь, Масловський Зенон, Михалюк Олександер і Ірена, Мілянич Микола, Ортинський Михайло і Аліся, д-р Очеретько Аркадій і Ґльорія, Покора Стефан і Стефанія, Половчак Іван, Савка Лариса, д-р Свищук Юрій і Христина, Стебельський Аркадій, Тарапацький Михайло і Оксана, Чапельський Орест і Любомира.

По 20 дол. зложили:
Підгірний Іван, Стефанишин Марія, Тимків Юрій, Ярко Микола.

Добрянський Іван і Марія	**15**
Шафран Евген	**15**

Управа Фундації УВУ складає сердечну подяку всім жертводавцям, які розуміють потребу української книжки у нашій молодій Державі. Самі знаємо, що без української книжки, українського часопису і іншого друкованого слова, ми все будемо тими другорядними, а (чужі повідники) нашої молодої держави будуть робити все те, що бачимо сьогодні.

Тут не треба нікого переконувати, що нам потрібно виховати молоде покоління на нашій книжці, яка написана нашою рідною українською мовою, а не мовою колишнього окупанта.

Ще раз сердечно дякуємо за зрозуміння і співпрацю з нами і просимо всіх, кому важлива ця справа долучитися до нас і щедро жертвувати. Ваша пожертва вернеться сторицею, і дасть бажані плоди. Ваша чергова пожертва буде долучена до ваших попередніх пожертв при Фундації УВУ і можете відтягнути від податків.

Чеки просимо виписувати на UKRAINIAN FREE UNIVERSITY Foundation, Inc. і висилати на адресу фундації УВУ, зазначуючи, що це є на закуп модерного обладнання для видавництва при Львівському Університеті ім. І. Франка.

UKRAINIAN FREE UNIVERSITY FOUNDATION, INC.
P.O.Box 1028 COOPER UNION STATION
NEW YORK, NY 10276-1028

За Управу Фундації УВУ
голова П. ҐОЙ
фінансовий Б. КАЧОР

ДОРОГІ БАТЬКИ!
ПОСИЛАЙТЕ ВАШИХ ДІТЕЙ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!
УКРАЇНА НЕ МОЖЕ ВТРАЧАТИ СВОЇХ РІДНИХ ДІТЕЙ!
БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ, МОЛИТВИ, КНИЖКИ, ЖУРНАЛУ, МУЗИКИ, ПІСНІ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ.

CONGRATULATIONS!
Thomas Finiw celebrates 75th birthday

On October 9th, Tom Finiw turns 75. Born in Pavlikivka, he was taken to Germany during World War II. He met his wife Mary in the displaced persons camp at Berchtesgaden. They came to the United States in 1948 aboard the S.S. General Macrae and eventually settled in Stamford, CT. He worked as export shipping coordinator at Pitney Bowes for 38 years, retired in 1988.

In the Ukrainian community, Tom Finiw is known as Mr. Fix-It, always generous with his time and craftsmanship. He is a skilled artisan whose care and attention to detail make everything he touches into a work of fine art. He is also an expert tailor, whose sewing projects include altar cloths for St. Vladimir's Cathedral.

Thank you, Dad, for your many wonderful accomplishments.
You set a great example.

With love and admiration from your children
LESHA, RON and MARY ANN

35 років тому започаткувався рух практичного відродження рідного українського богорозуміння, яке було притаманне нашим предкам на протязі багатьох тисячоліть.

Перші громади рідновірів постали під назвою „Українське релігійно-освітнє об'єднання", яке пізніше, в 1973 було перейменоване в Об'єднання Синів і Дочок України Рідної Української Національної Віри (ОСІДУ РУНВіри). Під такою назвою громади постали в Канаді, ЗСА, Австралії та інших країнах світу. З проголошенням Незалежности громади в Україні були офіційно зареєстровані в Уряді.

Завдяки пожертвам і добровільній праці рідновірів і свідомих українських патріотів, побудовано Святині для проведення богослуження і випущено у світ видання „Маґа Віри" та іншої літератури, що сприяла поширенню ідеї відродження Рідної Віри.

Основними виданнями ОСІДУ РУНВіри є: „Самобутня Україна-Русь", „Світло Оріяни", „Зоря". На сьогоднішній день утворилось декілька течій відродження Української духовности, які сповідують Українське Богорозуміння, Української Святощі: святість Української Землі і її національних Пророків і Героїв, своєрідність і високу духовність української мови і національної обрядовости українського народу.

Основна мета ОСІДУ РУНВіри — відродження Незалежної Рідної Духовности для виховання Вільної національно-свідомої української людини, підпорядкованої тільки рідним духовним силам.

Слава Дажбогу! Слава Русі-Україні!

В Америці, Святиня сповідників рідної віри, — „Оріяна" знаходиться в штаті Ню Йорк.

Tel.: (203) 929-6040 — Рунтато Боголюб Свириденко
Tel/fax: (908) 647-1215 — Рунтато Святослав Гуляк
eMail: marko@cybernex.com

Редакція „Самобутньої України-Руси"
P.O.Box 60
Gillette, N.J. 07933, USA

ЖИТТЯ У ВИСОКОМУ МИСТЕЦТВІ

Дарії Каранович – в її 90-ліття

Піяністка, педагог, рецензент, редактор і довголітній президент Українського Музичного Інституту Америки Дарія Каранович — це та непересічна українка, що весь час перебуває у вирі мистецько-громадського життя. У неї всі три прикмети доброго директора УМІА — авторитет, тонка музикальність, усмішка оптиміста. Дехто з найближчих друзів так і називає її — „соняшна пані".

Дарія Каранович, з дому Гординська, прийшла на світ 18 жовтня 1908 року у місті Коломия. У дуже молодому віці вона стала визначною ученицею Василя Барвінського у Вищому музичному інституті ім. Лисенка у Львові. Згодом закінчила Віденську музичну академію.

У 1933 році Дарія Каранович бере участь у Другому міжнародному конкурсі вокалу і фортепіяно у Відні, де змагалося 500 виконавців, і одержує почесний диплом. Піяністка виступає солісткою в найкращих залях Відня, Львова, Варшави, Зальцбурґа, Берліна, Праги, Брно та ін.

В 1952 році, в час подорожі Мирановичів до Америки на люксусовому кораблі "Квін Мері", її запрошують виконати ряд фортепіянових творів в програмі гостя-соліста. Згадаймо, що серед вибагливої публіки були тоді Вінстон Черчіль та державний секретар ЗСА Дін Ачесон. Невдовзі після приїзду до ЗСА вона успішно дебютує на вимогливому форумі нюйоркського „Тавн Голу".

Щоб звернути увагу громадськости на творчу спадщину свого дорогого вчителя, Василя Барвінського, Дарія Каранович дає вісім концертів, виключно з фортепіяновими творами Барвінського. Вона об'їжджає тоді Ню Йорк, Нюарк, Філядельфію, Клівленд, Дітройт, Міннеаполіс, Чикаґо і Торонто (1963-64).

Піяністка завжди була пропаґандистом української музики XX століття. Вона виконує насамперед твори В. Барвінського, а також грає чимало із спадщини Нестора Нижанківського. Треба згадати, що Дарія Каранович вперше виконала в Північній Америці один із фундаментальних творів української фортепіянової музики — „Українську сюїту" В. Барвінського. Із признанням слід тут підкреслити, що піяністка пропаґувала теж творчість таких композиторів, як Я. Степовий, С. Людкевич, М. Колесса, Т. Микиша, Л. Ревуцький, Б. Лятошинський, В. Косенко, М. Фоменко, І. Соневицький, В. Грудин. Останній, прослухавши свою музику у виконанні піяністки, із вдячністю присвятив Дарії Каранович декілька своїх творів.

Творчі здобутки піяністки Дарії Каранович приносили їй вдячність міжнародної публіки і схвальні відгуки критиків. Ось подаємо їх зразки: „Під безпосереднім впливом Заходу (стало мешкає у Відні) скристалізувалася Д. Гординська-Каранович, одна з найздібніших колишніх учениць В. Барвінського, у зрілу і навіть рутиновану піяністку. Одинокий її концерт під час короткого перебування у Львові залишив по собі найкраще враження під кожним оглядом. Особливе признання і подяка належаться піяністці за те, що програму свого концерту зложила з творів виключно українських сучасних композиторів". (Роман Савицький, „Українська музика", ч. 3, 1938).

„На залі панував грудневий холод, але публіка була одухoвлена внутрішньою теплотою (артистки) — а це ж успіх" („Зальцбурґер Фольксцайтунґ", 28 грудня 1946 р.)

З рецензії на Віденський фільгармонічний квартет: „Ми маємо щасливий вибір піяністки, якої технічна майстерність сполучена із серцем і духом та достосовується до струнних інструментів". („Лінцер Фольксблят", 29 листопада 1950 р.).

„Її гра суб'єктивна і ґрандіозна в найкращій традиції віртуозів" („Ню Йорк Таймс", 19 травня 1952 р.).

„Під сучасну пору Дарія Гординська-Каранович безконкуренційна, коли йдеться про виконання творів Барвінського, не тільки завдяки її піяністичній культурі, чи тому, що вона, як колишня учениця Барвінського, знає всі інтенції і секрети їх інтерпретації, але в першу чергу тому, що виконує ці твори довгі роки, і вони стали частиною її буття. Вона розуміє їх психологічну вартість як специфічний музичний вияв української душі". (Іван Ковалів, „Новий шлях", 23 травня 1964 р.).

Великий успіх Дарії Каранович мав місце 10 квітня 1981 року в Дікінсонському стейтовому коледжі (Північна Дакота). У своїй рецензії п. з. „Українська піяністка хвилює публіку („Сандей Форум", 12 квітня 1981 р.) д-р Френк Пірсон писав про українські твори у програмі, що вони „хоч невідомі в стандартній літературі (Америки), своїми цінностями завершили концерт в найкращому світлі. Вона закінчила свою програму 'Кличем до волі' Бориса Лятошинського — твором, який висловлював волелюбні прагнення всіх українців, про що говорила Д. Каранович на початку програми".

В 1982 році вийшла двотомна англомовна енциклопедія піяністів п. з. „Фортепіян у концерті" пера мадярсько-американського піяніста-вчителя Джорджа Келера. Ця одинока того роду міжнародна праця подає біографії визначних піяністів світу і реєструє програми вибраних їх концертів. Ця енциклопедія присвятила чимало місця Дарії Каранович; у ній бо зареєстровано докладно програми десяти вибраних речіталів піяністки за 1941-1964 роки, чим стверджено міжнародне визнання нашої артистки. Про неї автор Дж. Келер написав навіть довше, ніж про віртуоза Святослава Ріхтера. Вона така ж у музиці, як і в житті: мила, проста, весела, добра. Проте за зовнішньою безпосередністю і простотою, за полиском доброго старого европейського виховання криється в Д. Каранович професійна серйозність глибокого мистця.

Давня мудрість залишила нам так звані „крилаті вислови". Так само і з музикою. Звучить вона, але й пролітає разом із відлетом її носіїв-мистців. Визначні давніші піяністки Західньої України — С. Дністрянська, Г. Левицька, В. Божейко не лишили жодних платівок. Натомість якісні аудіо та відеозаписи Д. Каранович представлятимуть її творче кредо всім зацікавленим школою Барвінського чи Вайнґартена.

Про довголітню працю Д. Каранович як педагога (від віденської Прайнер Консерваторією аж до УМІнституту Америки) треба б писати додатково. Окремої уваги заслуговує її діяльність редактора нотних видань та проникливого, завжди тактовного рецензента (тут теж помітна школа Барвінського), автора актуальних статтей із світу музики на сторінках „Свободи".

Я певен, що читачі приєднаються до мене, щоб висловити вдячність нашій ювілятці за її вагомий вклад в український музичний світ, і теж побажають їй добра, здоров'я і невичерпного оптимізму в її майбутній діяльності на користь нашої культури.

Роман Савицький, мол.

Франція відзначила українського історика

Українського історика Володимира Косика, який постійно мешкає в Парижі, іменовано лицарем Ордену мистецтв, письменства й гуманітарних наук Франції, повідомив 1 вересня кабінет Президента Франції Жака Ширака.

Міністер культури Франції Катрін Тротманн, у листі з поздоровленням підкреслила, що цим відзначенням, яке є одним із чотирьох найвищих у Французькій Республіці, віддається шану особистостям, які спричинилися до розвитку культури у Франції і в світі.

Володимир Косик — доктор Сорбонни й Українського Вільного Університету у Мюнхені, голова Української Інформаційної Служби в Парижі, почесний голова Об'єднання французів українського походження, дійсний член Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, колишній викладач Інституту східних мов і цивілізацій (ІНАЛЬКО) в Парижі, постійний професор Українського Вільного Університету, Львівського Державного Університету ім. Івана Франка та Київського Міжреґіонального Інституту вдосконалення вчителів ім. Бориса Грінченка. Він є автором багатьох праць французькою й українською мовами, серед яких: „Політика Франції по відношенні до України, березень 1917 — лютий 1918" (її опублікувала Сорбонна), „Україна і Німеччина у Другій світовій війні" (французькою, англійською та українською мовами), „Українці у Французькому русі опору", „Україна в Другій світовій війні, збірник німецьких архівних матеріялів, том І", „Розкол ОУН, 1939-1940", переклад на українську мову „Опису України" Гійома де Васера Боплана та інші.

Сомерсет, Н. Дж. — Українська Православна Церква у ЗСА запрошує на концерт української духовної і світської музики у виконанні хору 'Думка' з Ню Йорку. Диригент — Василь Гречинський, при фортепіяно — Євгенія Палей. В програмі бере участь бандурист Михайло Андрець. Концерт відбудеться 16 жовтня о 7:30 вечора в будинку Культурного Центру (135 Davidson Ave., Somerset, N.J.). Квитки — 10 дол. Концерт відбудеться під час XV Собору Української Православної Церкви, який проходитиме від 14 до 18 жовтня 1998 року.

За інформаціями просимо звертатися телефоном ч. (732) 356-0090.

Помер проф. Богдан Р. Боцюрків

Як повідомляють з Оттави, 1 жовтня помер на 73-му році життя відомий знавець релігійних питань та професор політичних наук Б. Р. Боцюрків. Після довголітньої професійної праці на Альбертському університеті в Едмонтоні він від 1969 року був професором політичних наук у Карлетонському університеті в Оттаві, де і помер після довгої недуги.

Бл. п. Б. Р. Боцюрків, був членом НТШ, належав до Канадської Асоціяції політичних наук, був професором Українського Католицького Університету в Римі, членом редакційної колеґії Енциклопедії України та гостем-доповідачем в університетах Гарварду, МекҐілл та інших. Залишив ряд праць, найвизначнішою з яких є видана в 1996 році книжка англійською мовою "The Ukrainian Greak Catholic Church and the Soviet State (1939-1950)".

Покійний залишив у великому смутку дружину та шестеро дітей. Після панахиди, що відбулася в неділю, 4 жовтня в Оттаві, тіло проф. Б. Боцюркова було перевезене до Едмонтону, де він похований.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УКРАЇНСЬКОМУ "ПЕЛЕ" — СКОЦЕНЕВІ — 80!

О. Скоцень.

Невблаганний час вистукав славному українському футболістові Олександрові Скоценеві вісімдесятку, хоч духом він лишається у своїх молодих і бурхливих спортивних літах.

...Після довгої мандрівки, що розпочалася в часі Другої світової війни, цей український спортовець осів у Торонто, Канада. А шляхи його, майже без перерви з улюбленим футболом, почалися у Львові та наче по заздалегідь запляновaному маршруті пролягали через Москву, назад до Львова, Засяння, Словакію, Австрію, Німеччину, Бельґію, Францію і врешті — в Канаду. Свою футбольну кар'єру О. Скоцень розпочав у 1935 році в дружині „Тризуб", Львів. Ще таки в цьому році, завдяки свому непересічному талантові, Олександра включили до тоді найкращої української футбольної дружини, якою була СТ „Україна" Львів. Протягом років О. Скоцень славився в складі цієї дружини і його, як найкращого бомбардира, включали до збірної Львова на міжнародні і міжміські змагання. І не було гри, щоб Скоцень не забив хочби одного ґоля. Тодішні польські футбольні чиновники, при підтримці влади, робили великі старання, щоб Олександер перейшов до упревілейованих польських клюбів, але він категорично відмовлявся, залишаючись вірним **українському** футболові.

Після окупації Західньої України Совєтським Союзом Скоценя, не без примусу, забрали до московського „Динамо". Та не надовго, бо згідно з бажанням тодішнього НКВД в Києві, його перевели до київського „Динамо". Після кількох змагань, в яких Скоцень забив звичні для нього ґолі, війна припинила його виступи в київському клюбі. Дальший шлях Скоценя, як вже згадано вище, стелився за кордоном. На цих шляхах зупинявся теж коротко в СК „Жиліна" Словаччина, СТ „Україна" Зальцбург, Австрія, пізніше в Німеччині, в дружині СТ „Україна", а далі на контрактах в „Шарлеруа" в Бельґії, „Ніцца" у Франції.

Після переїзду в 1950 році до Канади виступав в едмонтонській дружині СТ „Україна". Коли ж остаточно переїхав до Торонто, то ще грав за місцеві дружини „Тризуб" і СТ „Україна" та в збірній Онтаріо.

Славну футбольну кар'єру О. Скоцень завершив не менш цінним виданням своєї книжки „З футболом у світ". Виявив свою активність теж в Делеґатурі УСЦАК в Торонто та Українському Братському Союзі. Вітаємо нашого спортового активіста з 80-річчям та бажаємо ще довго прожити в доброму здоров'ї та бадьорому настрої!

Як повідомила Канадська Делеґатура УСЦАК, святкування 80-річчя визначного українського футболіста Олександра Скоценя відбудеться 25 жовтня ц.р. в Домі УНО при вул. Каледж, 297 в Торонто.

Визначено суддів на зустріч Україна-Вірменія

Визначено суддів до третьої зустрічі групового футбольного турніру за вхід до фінальних ігор за чемпіонат Европи в 2000 році. Як відомо, 14 жовтня ц.р. футбольна репрезентація України зустріне в Києві збірну Вірменії. Ці змагання проводитимуть судді з Румунії: Марсел Ліка — головний суддя, Василе Аврам і Ніколає Штеря — лінійні. В резерві на позицію головного судді буде Віорел Анґелін.

Віталій Кличко вивчає українську мову

Недавно в Києві побував на коротких відвідинах Віталій Кличко, відомий в Европі і боксерському світі багатократний чемпіон з т.зв. „кікбоксу", чемпіон Олімпіяди серед військовослужбовців. Тепер Віталій професійно боксує в німецькому клюбі „Юніверсум бокс промовшин", Гамбурґ. Досі Віталій, як і його брат Володимир — олімпійський чемпіон, відбув 21 поєдинок, у яких переміг, здобувши Інтерконтинентальний пояс з різними версіями.

Невдовзі Віталій змагатиметься за звання чемпіона Европи і, якщо вийде переможцем, матиме можливість зустріти одного з найсильніших боксерів в ЗСА. На запитання журналіста, чому він разом з братом підкреслюють, що родом з України і в той же час розмовляють між собою російською мовою, Віталій сказав: „Корені нашої родини в Україні. Мій батько — військовий льотчик і так склалося, що моє і брата дитинство пройшло в Казахстані, Киргизії, Середній Азії, Росії, Прибалтиці. Тому мова, якою я спілкувався з дитинства, російська. Я володію українською, проте не настільки добре, щоб вільно розмовляти літературною мовою, а не суржиком. Не хочу бути об'єктом для глузування. З часом дам вам інтерв'ю мовою Шевченка і Лесі Українки".

Плекаймо спортову зміну

П'ять років тому при ланці копаного м'яча УСО „Тризуб" у Філядельфії організовано дві дружини хлоп'ків і декілька дівчаток у віці шість і десять літ. Незважаючи на початкові неуспіхи, ані „тризуб'ята", ні їхні провідники не дуже бентежились. Вправи, завзяття і терпеливість перемогли: м'яч почав частіше влітати у ворота суперників. Творилися нові дружини, щораз більше хлопців та дівчат в червоно-чорних одностроях прикрашають зелені грища „Тризубівки".

Для змагунів гра є розвагою, бажанням перемоги і ще одним чинником у вихованні нашої молоді. Так підійшов до того президент „Тризуба" інж. Ігор Чижович, поєднавши приємне з корисним. Вартості фізичні й духові, товариськість і дружба, набуті впродовж років, залишаються на все життя.

Співпраця батьків, провідників і управи „Тризуба" є на добрій дорозі. Управа плянує розбудувати і модернізувати „Тризубівку" не лише для спортових змагань і відпочинку вболівальників копаного м'яча, але також для культурних і розвагових імпрез. Звичайно, потрібні кошти. Тому не тільки „Тризуб", а й інші клюби, навіть олімпійські комітети шукають спонзорів та звертаються за допомогою до громади. А в нас проблема складніша: допомагаємо і тут, і там, в Україні. Діяспора обтяжена різними допомогами. Та, все ж, ставши членом УСО „Тризуб" і вплачуючи невеличку річну вкладку, даємо можливість нашим юним спортовцям перебувати в українському середовищі, користати з модерного спортового виряду і упорядкованих грищ. Виховуймо нашу молодь, нашу надію і майбутність по можливості в найкращих і найдоступніших нам умовах і тоді з чистим сумлінням матимемо кому передати нашу спадщину.

Так тримати, „тризуб'ята" !

На фото: „Тризуб'ята" віком нижче 9 років. Перший ряд зліва: Г. Кокран, О. Ткач, М. МкГлин, О. Пазуняк, А. Зварич, М. Патриляк, Дж. Гарднер. Другий ряд зліва: С. Козак, М. Ґелб, С. Дубенко, А. Григорчук, Дж. Кокран, Д. Лифман, М. Ґільмор. Третій ряд зліва: провідники: Тарас Козак, Микола Зварич, Роберт Кокран.

Відкриття спортового сезону УСО „Тризуб" щорічно відначається пікніком і змаганнями з копаного м'яча. В неділю, 13 вересня, на „Тризубівці" сяяло сонечко, хмаринки немов змагались в бігу по голубому небі, а ласкавий вітерець ледь-ледь пробивався крізь віття дерев. Всі грища копаного м'яча були виповнені грачами в різнокольорових одностроях і їхніми провідниками та родичами; не бракувало й бабусь і дідусів, які вже наперед переживали за своїх змагунків. А в залі „Тризуба" зібралися завзяті болільники копаного м'яча, щоб оглянути відео міжнародних змагань Росія–Україна. На жаль, не всім охочим вистачило місця...

Тим разом участь у змаганнях брали чотири дружини „Тризуба". Чотири грища були „наладовані" енергією, амбіцією і, ясна річ, підбадьорюючими вигуками.

Приємно було почути: хлопці віком нижче 11 років виграли 3:0, нижче 9 років — перемогли своїх суперників вислідом 5:2, а наймолодші, нижче 8 років — збомбардували дружину ровесників: 6:2. Вкінці „Тризуб" розгромив дружину з Аллентавн 5:0.

Всі учасники і гості були вдоволені і щасливі. Кожний знайшов на „Тризубівці" своє „щось", за чим туди прийшов.

Зенон Чайківський

ІНШЕ ПРІЗВИЩЕ

У зверненні про тенісові змагання на Союзівці („Свобода" з 18 вересня ц.р.) слід уточнити, що в групі чоловіків і сеньйорів з одною програною переможцем вийшов д-р Аскольд Мосійчук. — Ред.

Видано біобібліографічний покажчик праць Л. Винара

ЛЬВІВ-НЮ ЙОРК (УІТ). — У Львові з нагоди 65-річчя українського історика Любомира Винара вийшов біобібліографічний покажчик, в якому висвітлено життєвий і творчий шлях голови Українського Історичного Товариства (УІТ).

У 350-сторінковому виданні наведено друковані праці Л. Винара від 1950 до 1997 року та окремий розділ, до якого ввійшли список вибраної літератури про історика, статистична аналіза його публікацій та інші матеріяли. Довідник видала Львівська Наукова Бібліотека ім. Стефаника спільно з УІТ за ухвалою Вченої ради ЛНБ.

Л. Винар є також професором Кентського і Українського Вільного університетів, головним редактором журналів „Український Історик" і „Етнік Форум", головою Історичної секції УВАН у ЗСА та дійсним членом НТШ.

Покажчик, укладений бібліографами з ЛНБ Н. Кошик і Л Кужель, видано обмеженим накладом. Замовити його можна за адресою: *Ukrainian Historical Association, P.O. Box 312., Kent, OH 44240. Ціна 30 дол.*

Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу

повідомляє, що

СПІЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ 1998 р.

ОКРУГ:

ОЛБАНІ-БОСТОН-НЮ ГЕЙВЕН-СИРАКЮЗ-ВУНСАКЕТ

— відбудуться —

в суботу 24-го жовтня 1998 р., о год. 1:30 по пол.
на СОЮЗІВЦІ

Soyuzivka-UNA Estate, Foordmore Rd., Kerhonkson, N.Y.

В нарадах повинні взяти участь секретарі, організатори, члени Відділових і Окружних Управ, та делегати 34-ої Конвенції.

Організаційні наради 1998 р. призначається для поширення знання про різні забезпеченеві продукти УНСоюзу.

В нарадах візьмуть участь:

Уляна Дячук, предсідник

Стефан Качарай, касир

Радні:

Олександер Худолій, Володимир Корчинський, Стефанія Гаврилюк

Голови Округ:

Микола Філь — Олбані, **Лариса Діяк** — Бостон, **Ігор Гайда** — Ню Гейвен, **Володимир Корчинський** — Сиракюз, **Леон Гардінк** — Вунсакет

Секретарі Відділів отримають листовне повідомлення про умови участи в нарадах і нічліги. Купон замовлення треба прислати до Головної Канцелярії перед 19-им жовтня ц.р. За додатковими інформаціями прошу звертатися до Варки Бачинської на тел.: 1-800-253-9862 Ext. 3020

ОСТРОЗЬКЕ ДИВО...

(Продовження зі стор. 13)

кований в Острозі в 1578 році, в 1581 році тут з'явилась перша в світі Біблія слов'янською мовою.

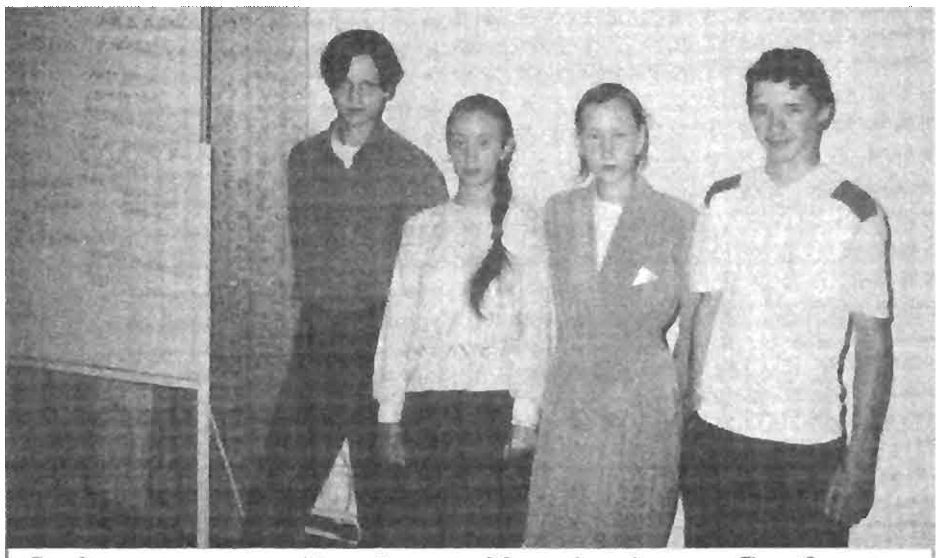
Академія припинила своє існування незабаром після смерті її засновника і мецената князя Острозького. До 12 квітня 1994 року Острозька Академія залишалась історією. Завдяки групі українських патріотів, Острозька Академія була відновлена як Острозький Вищий Колеґіум. З цієї нагоди Президент України Леонід Кравчук видав відповідний указ. 5 червня 1996 року Президент Леонід Кучма видав указ про перейменування Острозького Колеґіуму на Острозьку Академію.

Сьогодні понад сто спудеїв навчається на підготовчому відділенні Острозької Академії. Вони вивчають українську та англійську мови, а також інші предмети, необхідні для складання вступних іспитів, що проходять у червні. Біля 30 відсотків слухачів підготовчого відділення успішно складають іспити.

Біля 700 спудеїв зараз навчаються на 4-річній програмі в Острозькій Академії. Впродовж перших двох років студенти вчаться за пляном гуманітарної освіти, до складу якого входять українська та світова історія, релігієзнавство, українська література, основи економіки, основи права, українське конституційне право, українська та англійська мови, фізичне виховання, друга іноземна мова (німецька, французька, польська — за вибором). Після успішного закінчення перших двох років студенти обирають одну з чотирьох спеціяльностей: економіку, правознавство, історію або культуру.

Крім студентів денної форми навчання, близько 100 студентів вивчають заочно економіку та право, що є найпопулярнішими спеціяльностями в Україні. В 1997 році при Острозькій Академії відкрито аспірантуру з історії, психології та економіки, в якій навчається 18 осіб.

Навчання для студентів безкоштовне, але вони платять за проживання (три доляри на місяць) та харчування, що є найдешевшим серед вузів України. Оплата за додаткові навчальні послуги становить приблизно 100 американських долярів на рік.

Студенти курсу англійської мови з Межиріч, містечка біля Острога.

Майбутнє України залежить від її молоді. Острозька Академія — це один з навчальних закладів, що заслуговує підтримки кожного українця, який турбується про її світле майбутнє.

Будемо щиро вдячні за пожертви на розбудову Острозької Академії, які є звільнені від податків.

Donations are welcome and tax-deductible. Чеки слід виписувати на наступну адресу:

The UNA Foundation/Ostroch Fund and send to: 107 Llehamwood Dr., DeKalb, IL, 60115.

Кожний меценат отримає посвітку для сплати подадків.

Мирон Куропась

Дорогі сестри та брати!

Українська громада в м. Рентон (Seattle, WA.) купує власну церкву. В Seattle і окрузі нема *українського* центру.

Не було, але буде, якщо ви відкликнетеся, а ваші щедрі пожертвування допоможуть нашим дітям та внукам не забути української мови та культури.

Пам'ятайте, ми маємо одне життя. Наше життя ТАМ залежить від нашого життя ТУТ.

Відразу після отримання вашого (check or money order) ми висилаєм вам tax deductible документ на суму вашого чека.

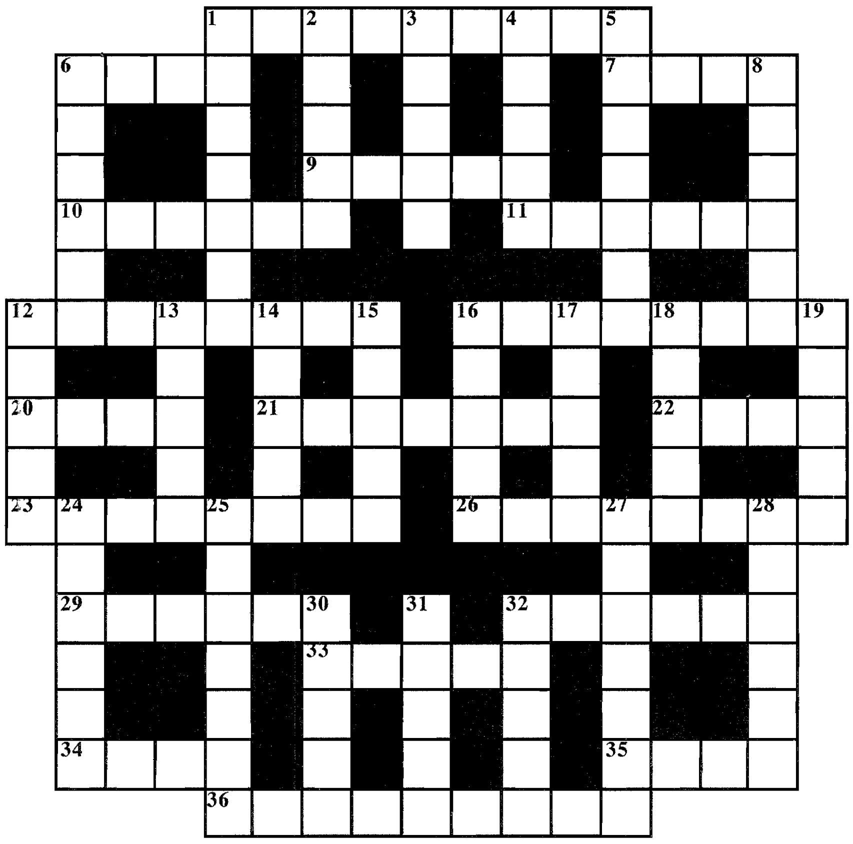
Наша адреса: Ukrainian Church, P.O. Box #1783, Renton, WA 98057

Нехай Вас Господь благословить!

Від імені української церкви м. Рентона

МИРОН ПИЛИП'ЯК

ХРЕСТИКІВКА

ГОРИЗОНТАЛЬНО:

1. Автор пам'ятника Т. Шевченка на Союзівці. 6. Вічнозелене дерево. 7. Французька піаністка, на честь якої і Ж. Тібо названо міжнародний конкурс. 9. Договір. 10. Виноградне вино. 11. Лікувальна рослина (проти золотухи). 12. Мінерал кляси сульфатів. 16. Безштанько, учасник Французької революції кінця 18-го століття. 20. Птах, що має гарний пух. 21. Поліцейський солдат. 22. Столиця України. 23. Залежний від наркотиків. 26. Гуртожиток. 29. Балада Т. Шевченка. 32. Першомученик Христової Церкви. 33. Князівський титул в Індії. 34. Приплата до номіналу цінних паперів. 35. Заглиблення в стіні. 36. Чоловіча хвороба.

ВЕРТИКАЛЬНО:

1. Видатний давньогрецький математик і механік. 2. Частина упряжі. 3. Український вчений в галузі металюргії та електрозварювання. 4. Ім'я героя єдиної п'єси Т. Шевченка. 5. Український скульптор, автор пам'ятників Т. Шевченка в Канаді, рідному селі поета та інших. 6. Хутір Дмитра Хрущова на Сумщині, який змальовував Т. Шевченко. 8. Реліктове дерево, що вирощується й в Україні. 12. Інертний ґаз. 13. Біблійний персонаж. 14. Порядок, лад. 15. Дубильна речовина. 16. Великий перський поет. 17. Шатро. 18. Поміщик в Прусії. 19. Мастило. 24. Вождь гунів. 25. Прилад для перевірки якості яєць. 27. Первень, складник. 28. Трав'яниста рослина. 30. Бог Сонця в Київській Русі. 31. Роман Ф. Достоєвського. 32. Сальва.

ВІДПОВІДІ НА ХРЕСТИВКУ, ВМІЩЕНУ...

ГОРИЗОНТАЛЬНО:

1. Архипенко. 6. Лавр. 7. Лонг. 9. Угода. 10. Вермут. 11. Ранник. 12. Ангідрит. 16. Санклюлот. 20. Гага. 21. Жандарм. 22. Київ. 23. Наркоман. 26. Інтернат. 29. „Тополя". 32. Степан. 33. Раджа. 34. Ажіо. 35. Ніша. 36. Простатит.

ВЕРТИКАЛЬНО:

1. Архімед. 2. Хомут. 3. Патон. 4. Назар. 5. Олійник. 6. Лихвин. 8. Гінкго. 12. Аргон. 13. Ісаак. 14. Режим. 15. Танін. 16. Сааді. 17. Намет. 18. Юнкер. 19. Тавот. 24. Атілла. 25. Овоскоп. 27. Елемент. 28. Арніка. 30. Ярило. 31. „Ідіот". 32. Салют.

Пам'яті д-ра Ореста Логінського

18-го серпня 1998 року упокоївся в Бозі на 83-му році життя д-р Орест Логінський. Народився О. Логінський 22 травня 1915 року в Стенятині, повіт Сокаль, Галичина, в родині о. Івана і Володимири з Сапрунів. Після закінчення гімназії в Сокалі записався на фармацевтичний факультет у Познані, який закінчив у 1938 році з титулом маґістра фармації, а титул доктора фармацевтичних наук одержав при Українському Технічно-Господарському Інституті у Мюнхені. В тих тяжких післявоєнних часах наші науковці зуміли відновити навчання в УТГІ, який після окупації Чехо-Словаччини большевиками перевезено з Подєбрад до Баварії. Збагнувши гостроту питання української науки в тих часах, д-р Орест Логінський, маючи високий науковий рівень, органічно належав до УТГІ.

Виходячи з постійної тривалої боротьби нашого народу за його волю, наші науковці намагались за всяку ціну вирощувати еліту нації.

За польської окупації українцям майже неможливо було дістатись на фармацевтичні студії у Львові, і тому вони їхали до Кракова, Познаня, Варшави, навіть Вильна, де таких гострих обмежень не було. У такий спосіб закінчили студії лише кільканадцять українців, між якими був і д-р Орест Логінський. Після окупації совєтами Львова велика кількість студентів і студенток вписалися на фармацію. Під час німецької окупації Галичини українські фармацевти мали під своїм зарядом біля 55 відсотків усіх аптек.

Сьогодні з перспективи 50-их років треба підкреслити, що фармацевтичний факультет при УТГІ належно оправдав своє існування, даючи студентам фахове знання, і доказав, що українська висока школа є вповні рівновартісною.

В 1949 році д-р О. Логінський з родиною еміґрував до Америки й поселився в Дітройті, де після закінчення нострифікації працював вже як співвласник аптеки Єжевського в Дітройті, аж до відходу на пенсію в 1981 році.

В особі д-ра Ореста Логінського ми втратили великого патріота, одного із жреців української науки, кришталево чесну і шляхетну індивідуальність.

Вічна йому пам'ять!

Проф. д-р Богдан Крук,
за деканат Фармацевтичного Факультету при УТГІ

Сл. п. Василь Іванчук

Василь Іванчук народився в селі Мешківці на Житомирщині 1927 року. Помер у Пармі, Огайо, 27 серпня 1998 року. Похоронні відправи відбулися 28 серпня у Соборі св. Володимира в Пармі. Тлінні останки спочивають на місцевому цвинтарі св. Теодозія.

Як полонений вояк 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії перебував у Англії до 1951 року. В цьому ж році еміґрує до Канади, Торонто, й там живе до 1958 року, одружується і переїжджає до Клівленду, ЗСА. Тут відразу включається в українське громадське життя, а передовсім цікавиться українським шкільництвом і стає учителем школи українознавства Т-ва „Рідна Школа", де впродовж 13-ти років учить молодь української мови та літератури. Після 13 років навчання стає директором школи і на тому становищі працює до 1989 року. Тоді переходить учителювати до школи українознавства ім. Т. Шевченка при соборі св. Володимира в Пармі, стає її директором і провадить школу аж до свого захворіння в 1998 р.

Впродовж довгих років був педагогічним дорадником шкіл українознавства Шкільної Ради при УККА, членом педагогічної і підручникової комісій, а також членом Товариського суду Шкільної Ради при УККА.

Як довголітній учитель української мови, в 1990-91 роках був визнаний „Українцем Року" Українськими Злученими Організаціями в Пармі.

Покійний В. Іванчук хворів недовго. Жорстока недуга перемогла його сильний організм і забрала з-поміж наших рядів гарну, добру й працьовиту людину.

Залишив покійний у глибокому смутку українську громаду, дружину Надію та дві дочки: Роксоляну та Лілію.

Д-р Степан Воляник

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл.п. д-ра

ЯРОСЛАВА ПАДОХА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в суботу, 17 жовтня 1998 р. о год. 9:15 рано

в церкві св. Юра в Ню Йорку

Просимо згадати покійного у своїх молитвах

Дружина з доньками і родиною

ПОВІДОМЛЯЄМО

що в суботу 24 жовтня 1998 р. о год. 1:30 по пол.
на цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.буде відправлена

ПАНАХИДА

за душі спочилих:

бл. п. ГАЛИНИ ОВСІЄНКО
бл. п. ВАСИЛЯ ОВСІЄНКО
бл. п. ЛЮБОМИРА ОВСІЄНКО

Колишніх приятелів покійних проситься про участь та молитви.

Ю. і О. СОСЕНКО

КАНАДСЬКИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ
у глибокому смутку повідомляє, що проживши 73 роки, 1 жовтня 1998 р., після довгої недуги, відійшов у вічність в Оттаві довголітній приятель та співробітник КІУСу, професор-емерит Карлтонського університету

бл. п.

д-р БОГДАН БОЦЮРКІВ

Покійний був одним із засновників Інституту, заступником директора КІУСу, у 1979-82 роках, тісно співпрацював з видавництвом КІУСу та став ініціятором створення при Інституті програми дослідження українських церков, якій заповів свій архів та бібліотеку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в катедрі св. Йосафата в Едмонтоні 7 жовтня.

Канадський Інститут Українських Студій висловлює глибоке співчуття родині покійного.

Вічна йому пам'ять!

З великим болем ділимося з родиною, приятелями і знайомими, що 2 жовтня 1998 р. відійшов з волі Всевишнього наш найдорожчий ТАТО, ДІДО і ПРАДІДО

бл. п.

ПАВЛО НАКОНЕЧНИЙ

Нар. 1903 р. в селі Раківці над Стрипою, пов. Підгайці, довголітній член ОУН на рідних землях.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 5 жовтня 1998 р. в українській католицькій церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н.Й. і похований на місцевому цвинтарі.

В глибокому смутку залишив:
синів — ПЕТРА з дітьми ВІРОЮ з чоловіком МИХАЙЛОМ і сином МИКОЛОЮ
ЗЕНЕЮ з чоловіком МИРОНОМ і дітьми ЛЕСЕЮ і СТЕФАНОМ
— ТАРАСА з дружиною ЛЕСЕЮ і дітьми в Україні МАРУСЕЮ,
НАДЕЮ з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ і дітьми БОГДАНОМ і ПАВЛУСЕМ
ПАВЛА з дружиною ОЛЕЮ і сином ТАРАСОМ
та ближчу і дальшу родину в Україні, Канаді і Польщі.

Вічна йому пам'ять!
Нехай чужа земля буде йому легкою!

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що в п'ятницю 2 жовтня 1998 р. на 90-му році життя відійшла на вічний спокій наша найдорожча ТЕТА

бл. п.

МАРІЯ К. МУЛЬКЕВИЧ

ПАНАХИДА відбулася в неділю 4 жовтня в заведенні Blackington, Conroy & Hayes, Newton, MA.

ПОХОРОН відбувся у вівторок 6 жовтня 1998 р. о год. 12:30 на Cedar Hill Cemetery, Washilngton DC.

У глибокому смутку:
сестрінка — ТАНЯ М. Д'АВІНЬЙОН з мужем ДАСО і дітьми ЛАРИСОЮ та МАРКОМ
сестрінки — РОМАН МИХАЙЛИШИН з дружиною КАТЕЮ та СТЕФАНІЄЮ
— МАРКІЯН МУЗИКА з дружиною ЯНЕЮ та внуками ОКСАНОЮ, ІГОРЕМ, ЮЛІЯНОМ та РОМЧИКОМ
дальша родина в ЗСА й Україні.

Замість квітів просимо складати пожертви в пам'ять покійної на церкву св. Михаїла в Балтиморі, Мд., Український Гарвардський Інститут та Український Музей в Ню Йорку.

У св. п. **РОМАНА Т. ТОМКІВА** брата та стрийка, який помер у Ормонд Біч, Фла. пересилаємо 200 дол. на Український Студійний Фонд Гарвардського Університету.

Богдан і Віра Томків, ст.
Богдан і Мотря Томків, мол.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ І СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

св. п.

АНДРІЯ-ЄВСТАХІЯ ЧАБАНА

12 жовтня 1998 р.
будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в Україні:
м. Бібрка, в церкві Покрови Пресвятої Богородиці;
м. Мукачево, в церкві Успення Пресвятої Богородиці.
У Польщі:
м. Краків, в церкві Воздвиження Чесного Хреста.
В ЗСА:
м. Бостон, в церкві Царя Христа.

За відправлені Служби Божі і молитви за покійного Андрія-Євстахія усім сердечно дякуємо.

дружина — МАРІЙКА
син — ІГОР
дочка — ГАЛЯ
внуки — СТЕФАНІЯ
— ПЕТРУСИК
— АНДРІЙЧИК

З болем у наших серцях, ділимося сумною вісткою, що 19 червня 1998 р. несподівано відійшла у вічність на 81-му році життя найдорожча МАМА

бл. п.

АННА САМОФАЛ

Залишилися у глибокому смутку:
син — АЛЕКСАНДЕР з дружиною ФИЛИС та дітьми АЛЕКСАНДРОМ і ЛАРОЮ
доня — ЛІДА з дітьми ЗАКАРІ і АЛЕКСАНДРОЮ
сестрінки — ІЗА з родиною та РЕНАТА з родиною та родина і приятелі в ЗСА, Англії, Бразилії й Україні

Просимо про молитви за спокій душі покійної.

Ділимося сумною вісткою, що 2 липня 1997р. упокоїлась в Бозі наша найдорожча МАТИ

бл. п.

АННА ДІДИК-ДЖИРАРДИН

нар. 9 червня 1930 р.,
а 7 вересня 1998 р. упокоїлась в Бозі найдорожча ТЕТА

бл. п.

ОЛЬГА ДІДИК-РАССЕЛ

нар. 25 квітня 1929 р.

Покійні залишили в невимовному жалю:
дочку і племінницю — ДІЯНУ МЕККІН
та всю родину.

ПРЕЗИДІЯ СЕРЕДОВИЩА УГВР
ділиться сумною вісткою з членами й українською громадою, що 27 вересня 1998 р. на 82-му році життя відійшов у вічність

бл. п.
мгр

ІВАН ХАМУЛЯК

Член Об'єднання Прихильників Демократизації України та Середовища УГВР, член Товариства Українсько-Єврейських Зв'язків, громадський і політичний діяч.

Дружині і синам висловлюємо глибоке співчуття.

УКРАЇНСЬКЕ СПОРТОВО-ВИХОВНЕ ТОВАРИСТВО
„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" в Нюарку, Н. Дж. зі сумом повідомляє своїх членів та українське громадянство, що в неділю, 27 вересня 1998 р. відійшов у вічність

св. п.
мгр

ІВАН ХАМУЛЯК

довголітній член Т-ва, колишній член Управи та неструджений опікун і керівник новацьких та юнацьких футбольних команд товариства.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., 30 вересня 1998 р., а опісля на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибитій дружині Іванні, синам Богданові з родиною і Маркіянові з родиною та дальшій родині, складаємо найщиріші вислови співчуття.

УПРАВА ТОВАРИСТВА

Michael Dutko, age 76, of Hicksville, New York, passed away September 10th at Memorial Hospital of South Bend, Indiana after an extended illness.

MICHAEL DUTKO

September 18, 1921 — September 10, 1998

Mike was born in the Ukraine and came to this country in 1949. He arrived in New York City and lived there until 1964. He was a very hard working man, a good husband and father. He loved working in his garden.

He is survived by:
wife of 51 years — MARIA
son — JERRY of Hicksville, New York
daughter — JOANE DUTKO WACHS and
son-in-law — JOEL WACHS of Granger, Indiana
granddaughters — ALYSSA and STEPHANIE WACHS
sisters — KATHRYN ANDRUSHKO of Astoria, New York
— SLAVA and EVA in Ukraine
brother — FEDIR in Ukraine

Memorial contributions may be made to the Children of Chornobyl Relief Fund, 272 Old Short Hills Road, Short Hills, NJ 07078.

He was loved by his family and will be deeply missed.

Вельмишановна редакціє!

До вас з великим питанням звертається Ярослав Володимирович Попель з України. Під час Другої світової війни доля розлучила мою родину. Батька забрано до Німеччини, де його сліди загубилися. І от недавно потрапила мені на очі стаття з журналу "Київ" (ч. 11, 1991 рік), в якій, посилаючись на "Свободу", було повідомлення про хірурга-офтальмолога українського походження Юрія Попеля. От я й подумав: а може це якийсь мій родич? Прошу Вас повідомити мені домашню адресу цього лікаря, але тільки в тому разі, якщо він є походженням з села Пожежа Тернопільської області. Дуже прошу: не відмовте в моєму проханні. З великою повагою до Вас Я. В. Попель.

Моя адреса: Україна, 329724, Миколаївська обл., Веселинівський р-н, с. Піщаний Брід, Попелю Ярославу Володимировичу.

• РОЗШУКИ •

Родина з України шукає **ІВАНА ГОДУЛІЧ, ОЛЮ ГОДУЛІЧ, МАРІЮ ГОДУЛІЧ.** Звертатися до Гані Марків Тел. (973) 627-1679

Родина з України шукає **ВАСИЛЯ ЗУРІХА.** Звертатися до Гані Марків **Тел.: (973) 627-1679**

Родина з України Ольга і Роман Кулина, село Мечищів, р-н Бережанський, обл. Тернопільська, розшукують **АДРІЯНА ДЗЕРОВИЧА**, внука Ольги Маковей, який в 1944 р. разом з мамою виїхав на Захід. Писати на адресу: **1909 Belleview Ave., Westchester IL 60154**